Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

Najer Folksblat פרייז 20 גראָשען

הייגט 8 זייטען

נייער פאָלקסבלאַט

אומפּאַרטייאישע פּאָליטיש-געזעלשאַפטליכע טאָג-צייטונג

Nr. 5/1300 | Łódź, Czwartek 5 Stycznia 1928 r. | זעקסטער יאָהרגאַנג | לאָדז, דאָנערשטאָג, יב טבת תרפ״ח | Nr. 5/1300

אַדרעס פון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: לאָדז, פּעטריקאָווער 21, טעל. 71-24. | Adres redakcji i administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 2471.

מוראדיגע שיף-קאַטאַסטראָפע

250 פּאַסאַזשירען האָבען געפונען דעם טויט אין די כוואַליעס פון שוואַרצען ים.

בערלין, (ספּ. טעל.) פון קאָנסטאַנץ מעלדעט מען וועגען אַ שרעקליכער שיף-קאַטאַסטראָפע, וועלכע איז נעכטען אין אָוונד פאָרגעקומען אויפ'ן שוואַרצען ים.

די סאָוויעטישע פּאַסאַזשיר-שיף „אָגאָזאַ" איז בעת אַ שטורם אונטערגעגאַנגען אַזוי שנעל, אַז פון די 250 פּאַסאַזשירען און פון דער שיף-בעדינונג האָט זיך נישט איינגעגעבען קיינעם אָפּצוראַטעווען. די שיפען, וואָס האָבען פון דערווייטענס געזעהען די קאַטאַסטראָפע זענען געקומען צו הילף שוין צו שפּעט. אויף דער שיף „אָגאָזאַ" האָט זיך אויך געפונען אַן'אויספלוג פון 30 שילער.

אמעריקע קעמפט מיט די אויפשטענדיגע אין ניקאַראַגואַ.

ניו-יאָרק, 4 (ספּ. טעל.) די אמעריקאַנישע רעגירונג האָט בעשלאָסען אַרויסצושיקען קיין ניקאַראַגואַ אַן'אַרמעע פון 100 טויזענד מענשען מיט שווערע און לייכטע אַרטילעריע, כדי צו פאַרטיליגען די רעשטלעך פון די אויפשטענדיגע, וועלכע געפינען זיך נאָך אין ניקאַראַגואַ.

ניקאַראַגואַ, 4 (ספּ. טעל.) די אויפשטענדיגע אין ניקאַראַגואַ האָבען אַרומגערינגעלט אַן'אָפּטיילונג פון 150 אַמעריקאַנישע זעלנער, וועלכע רופען דרינגענד נאָך הילף.

----

2 דירעקטאָרען פון דער סאָוועטישער מלוכה-באַנק

זענען פאַר'משפט געוואָרען צום טויט.

לענינגראַד, 4. (ספּ. טעל.) די 2 דירעקטאָרען פון דער מלוכה-באַנק פּאָלאַקאָוו און טילטשין, וועלכע זענען בעשולדיגט געווען אין געלד-מיסבריוכען זענען פאַר'משפט געוואָרען צום טויט.

אַ חוץ זיי זענען אויך פאַר'משפט געוואָרען צום טויט 2 סוחרים. די לעצטע איז אָבער דער טויט-אורטייל, אויפ'ן גרונד פון דער לעצטער אַמנעסטיע, פאַרביטען געוואָרען אויף 10 יאָהר טורמע.

יודישע אַרבייטער אין יודישע פאַבריקען.

„צעירי אמוני ישראל" ביים ראַדזינער רבי.

וואַרשאַ, 4. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט). אַ דעלעגאַציע פון „צעירי אמוני ישראל" איז געווען ביים וויצע-פאָרזיצענדען פון דער „אגודה" — דעם ראַדזינער רבי און מיט איהם קאָנפערירט וועגען דער פראַגע פון אַנגעהמען יודישע אַרבייטער אין די יודישע פאַבריקען. די דעלעגאַציע האָט אָנגעוויזען, אַז די יודישע פאַבריקאַנטען נעהמען צו קריסטליכע אַרבייטער אין זייערע פאַבריקען צוליב שבת און דער ענין ווערט ערלעדיגט דורך אַ שטר-מכירה, זאָל דער ראַדזינער רבי זעהן צו ווירקען, אַז די יודישע פאַבריקאַנטען זאָלען צונעהמען יודישע רעליגיעזע אַרבייטער, וועלכע וועלען דעם שבת-טאָג אָפּאַרבייטען מיט איבער-שעה'ן אין די וואָכען-טעג. צו דעם צוועק זאָל בעגרעניצט ווערען דאָס אַרויסגעבען פון שטר-מכירות.

נייעס פון רוסלאַנד.

צוזאַמענפאָהר פון סאָוויעטען. — רעפּרעסיעס פון די סאָוויעטען. — גרויסע שטורמען אויפ'ן שוואַרצען ים.

ריגאַ. 4 (אַטע) דער 14-טער אַל-רוסישער צוזאַמענפאָהר פון די פּראָווינציאַנעלע סאָוויעטען, וועלכער האָט געזאָלט פאָרקומען היינטיגען חודש אין מאָסקווא איז אָפּגעלעגט געוואָרען צוליב דעם, וואָס אין די נאָהענטסטע 6 חדשים דאַרפען פאָרקומען נייע וואַהלען צו די דערמאָהנטע סאָוויעטען.

ריגאַ. 4 (אַטע) מ'מעלדעט פון כאַרקאָוו, אַז לויט די אינפאָרמאַציעס פון די סאָוויעטישע צייטונגען זענען אין פאַרגאַנגענעם יאָהר פאַרמאַכט געוואָרען אין כאַרקאָוו 1970 געוועלבער און פּריוואַטע אונטערנעהמונגען צוליב די רעפּרעסיעס פון די סאָוויעטישע מאַכט.

ריגאַ. 4 (אַטע) פון אָדעס מעלדעט מען, אַז אויפ'ן גאַנצען ברעג פון שוואַרצען ים פאַלען געוואַלטיגע רעגענס, די טייכען זענען אַרויס פון די ברעגעס.

דער שיף-פאַרקעהר איז אָבגעשטעלט געוואָרען. עס געהען דאָרט שרעקליכע געוויטערס. אין יאַלטאַ האָט מען געפיהלט אַ לייכטע ערד-ציטערניש.

שרפה אין נאַציאָנאַלען מוזעאום.

וואַרשאַ, 4 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) אויף דער טעריטאָריע פון נאַציאָנאַלען מוזעאום אין וואַרשאָ איז נעכטען אויסגעבראָכען אַ שרפה. דרייסיג מאַלפּעס זענען פאַרברענט געוואָרען.

צוזאַמענפאָהר פון וואָיעוואָדעם אין וואַרשאַ.

וואַרשאַ, 4. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט). קיין וואַרשאָ זענען געקומען אויף דער אויפפאָדערונג פון דער רעגירונג די וואָיעוואָדעס פון ביאַליסטאָק, קיעלץ, לאָדז, נאָוואָגרודעק און לובלין.

דער וואַהל-פיבער אין פוילען.

אָנגעהויבען זיך די קאָנקרעטע וואַהל-אַרבייט.

דער צענטראַל-קאָמיטעט פון דער פוילישער קאָמוניסטישער פאַרטיי האָט בעקומען צוגעשיקט געוויסע אינסטרוקציעס פון רוסלאַנד, וועלכע דאַרפען דיגען אַלס ריכטליניע אין דער ווייטערדיגער פּאָליטיק. צוו. אַנד. ווערט געפאָדערט, אַז די קאָמוניסטישע פאַרטיי זאָל איצט פאַר די וואַהלען נישט דערוועגען צו בענייען די אינערליכע דיסקוסיע און איבער'חזרן די פעהלער, וואָס זענען בעגאַנגען געוואָרען אין מאי-חודש 1926 (וועגען יאָ אונטערשטיצען אָדער נישט אונטערשטיצען די פּילסודסקי-רעגירונג) אין די אינסטרוקציעס ווערט אויך אָנגעוויזען אויף דער נויטוועגדיגקייט פון אַ ברייטער וואַהל-קאַמפּאַניע צו די נאָהענטע סיים-וואַהלען און דערביי ווערט געוואָרענט נישט צו שליסען קיין שום אָפּמאַכונגען, מיט וועלכער עס איז פּאַרטיי, נאָר געהן זעלבסטשטענדיג צו די וואַהלען אונטער דער אייגענער פאָהן. די דאָזיגע אינסטרוקציעס האָבען נישט געפונען קיין גינסטיגען באָדען ביי דער מעהרהייט פון דער צענטראַלער לייטונג. קודם כל האַלטען די פיהרער פון דער קאָמוניסטישער פאַרטיי, אַז עס איז נישט וויכטיג די אָפענע אַגיטאַציע, נאָר די צאָהל מאַנדאַטען. וואָס זיי וועלען בעקומען, ביי אַן'אָפענע אַגיטאַציע איז בעדראָהט קיין איין דעפּוטאַט נישט אַריינצופיהרען, דאַגעגען ביי אַ געהיימער אַגיטאַציע און ביי פאַרשידענע וואַהל-אָבמאַכונגען איז די קאָמוניסטישע פאַרטיי אומשטאַנד צו האָבען אַן'ענטשפּרעכענדע רעפּרעזענטאַנץ.

ביז איצט איז דעריבער נאָך נישט קלאָר צו די קאָמוניסטישע פאַרטיי וועט געהן זעלבסטשטענדיג צו די וואַהלען און זיין בעדראָהט מען זאָל איהר פּסלן די ליסטע, אָדער זי וועט געהן מיט פאַרשידענע איהרע נאָהנטע גרופּען און דערביי פיהרען די אַגיטאַציע נישט אונטער די לאָזונגען פון קאָמוניזם.

אויפרוף

פון מינדערהייטס-בלאָק.

וואַרשא, 4. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) נעכטען און היינט זענען פאָרגעקומען בעראַטונגען פון די גרופּען וואָס געהען אַריין אין מינדערהייטס-בלאָק. ס'איז בעשלאָסען געוואָרען אַרויסצוגעבען אַן'אויפרוף, וועלכער וועט וואַהרשיינליך זיין געדרוקט דעם קומענדיגען זונטאָג אין דער פּרעסע פון די מינדערהייטען, וועלכע געהען אַריין אין בלאָק.

„נאַציאַ"—קאָנפיסקירט.

וואַרשא, 4. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) דער לעצטער נומער פון אָרגאַן פון די נאַציאָנאַלע מינדערהייטען „נאַציא" איז קאָנפיסקירט געוואָרען.

גרופּע פון סענאַטאר באַיקאַ.

וואַרשא, 4. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) דער געוועזענער דעפּוטאַט טשעפּלאַק, וועלכער האָט געהערט צו דער „סטראָננציטוואָ כלאָפּסקיע" איז אַריינגעטרעטען אין דער גרופּע פון סענאַטאר באַיקאָ.

וועהלער פון יאָהרגאַנג 1906.

וואַרשא, 4. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) די אַלע וואָס זענען געבוירען אין יאָהר 1906 און אויף זייערע דאָקומענטען איז נישט אָנגעגעבען געוואָרען דער טאָג און דער חודש פון זייער געבורט, וועלען נישט אַריינגעצויגען ווערען אין די וועהלער-רשימות צו די וואַהלען צום סיים. דאָס זעלבע איז אויך נוגע די געבוירענע אין 1897 זיי וועלען נישט אַריינגעצויגען ווערען צו די וואַהלען צום סענאַט. די פאַראינטערעסירטע דאַרפען דעריבער בעצייטענס רעקלאַמירען און אויפווייזען אין וועלכען חודש זיי זענען געבוירען.

מיר גראַטולירען הערצליך אונזער חבר
אברהם קיאַק מיט זיין פרוי
צו זייער ניי-געבוירענעם זוהן.
מיר ווינשען זיי אַ גרינגע ערציהונג.
די פערוואַלטונג פון לאַסט-וועגען-בעזיצער ביים פאָלקס-הויז, זאַוואַדזקאַ 5.
290

מזל-טוב! צו דער האָכצייטס-פייער, וואָס קומט פאָר דעם 8. יאַנואַר אין דעטראָיט (אַמעריקאַ) פון מיין געליבטע אייניקעל און אונזער ניכפּע
אניטא מיט ה' **נאַטאַן ליבערמאַן**
ווינשען: עווינעם גליק און צופרידענהייט
גרויסמוטער רויזע, אָנקעל זיסמאַן און פרוי, אָנקעל אברהם'טשע און פאַמיליע, יעקב שיע און פאַמיליע **גאָלדמאַן.**
זאָל זייער לעבענס-וועג מיט בליהענדע רויזען בעצירט זיין!
לאָדז, יאַנואַר 1928.
289

8-טונג פערוואַלטונג פון בעקער-מייסטער-פאַריין, פּאַמאַרסקאַ 15
מיר אַרויסגעטרעטענע פערוואַלטונגס-מיטגלידער און דורך אייך אונלעגאַל אויסגעשלאָסענע מיטגלידער פון פעראיין פאָדערן אויף די איבערגעבליבענע פערוואַלטונג עפענטליך צו ערקלערען אין משך פון 3 טעג, אין וואָס ס'איז בעשטאַנען די שעדליכע אַרבייט פון די אויסגעשלאָסענע מיטגלידער. אין געגענפאַל, וועלען מיר פון אונזער זייט עפענטליך אויפווייזען די שעדליכע און רואינירענדע אַרבייט פאַר די בעקער-מייסטער מצד דער איבערגעבליבענער פערוואַלטונג.
פערוואַלטונג פון בעקער-מייסטער-סעקציע
ביי דער האַנדווערקער-צענטראַלע, זאַוואַדזקאַ 5
ל. וו. פינגערהוט, וו. י. וויינבערג, מ. קופערמינץ (געוו. פערוו.-מיטגלידער), ג. וויינבערג (געוו. מיטגליד פון רעוו. קאָמיסיע), ע. זעליגמאַן, ב. דימאַנט און ב. שקלאַרזש.
292

האַנדווערקער-פעראיין אין פוילען,
(זאַכאָדניאַ 66).
אַכטונג, עלעקטראָטעכניקער און פריזירער!
היינט, 7.30 אָוונד שטעלען זיך אַלע מיטגלידער אויף דער גרויסער **פערזאַמלונג,**
כדי אויסצוּוועהלען דעלעגאַטען צו דער לאַנד-קאָנפערענץ וועגען דער צעכען-פראַגע.
293

וועלט-אפמאך געגען מלחמה

זאל געשלאסען ווערען אויפ'ן פארשלאג פון אמעריקא און פראנקרייך.

ל א נ ד א ן, 4 (אטע) „רייטער-אגענטור“ מעלדעט פון וואשינגטאן, אז די אמעריקאנישע רעגירונג האט פארגעלעגט פראנקרייך, אז זי זאל צוזאמען מיט די פאראייניגטע שטאטען ארויסשיקען צו אלע מלוכות אין דער וועלט אנ'איינלאדונג צו שליסען אנ'אפמאך, וועלכער פאראורטיילט א מלחמה, וועלכע איז א געוועהר פון נאציאנאליסטישער פאליטיק.

פלוגתא אין געזעץ וועגען געריכטס-וועזען

צי מעגען פרויען זיין ריכטער?

ו א ר ש א, 4. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט). אין דעקרעט-פראיעקט וועגען געריכטס-וועזען וואס דארף אינגיכען פערעפענטליכט ווערען איז ענטשטאנען א פרינציפיעלע פראגע, צי פרויען קענען זיין ריכטער, ווייל נאך מיט עטליכע טעג צוריק איז אין דעקרעט-פראיעקט געווען א פארבאט, אז ריכטער קענען נאר זיין מענער. איצט איז דער פראיעקט געענדערט געווארען. דאס איז אבער נאר נוגע אלגעמיינע געריכטען, וואס שייך געשוואוירענע געריכטען קענען אין זיי בעשטימט ווערען נאר מאנספערשוינען.

אמעריקאניש-פראנצויזישער אפמאך

זאל גאר בקרוב געשלאסען ווערען.

פ א ר י ז, 4. (אטע) „פטי פאריזיען“ טיילט מיט, אז דער פראנצויזישער מיניסטארען-ראט ארבייט איצט איבער א פראיעקט פון אנ'אמעריקאניש-פראנצויזישען אפמאך, דער אפמאך זאל גאר אינגיכען געשלאסען ווערען, עס האנדעלט זיך איצט נאר וועגען קומען צו א הסכם אין וועניג—וויכטיגע פראגען.

דינאמיט אונטער א רעדאקציע-בנין

דריי פערזאן דער'הרג'עט

נ י ו - י א ר ק, 4 (ספ. טעל.) אונטער דער דריי - שטאקדיגער געביידע פון דער רעדאקציע „סאראנטאן - סון“ אין פענסילוואניען, האבען אונבעקאנטע פערשוינען אונטערגעלעגט 16 זעק דינאמיט. די עקספלאזיע האט אנגעמאכט גרויסע שאדענס. דער בנין איז אינגאנצען פערניכטעט געווארען. אין די ארומיגע הייזער זענען ארויסגעפאלען אלע שויבען. דריי פערזאן זענען דער'הרג'עט געווארען.

א יוד דערשטעכט א קריסט.

דער המון לינטשט איהם אויפ'ן ארט.

א בלוטיגע טראגעדיע האט זיך אפגעשפילט די טעג אין שטעטעל פיטשאטש, לובלינער וואיעוואודסטווא.

אין שענק פון אברהם ראזענפעלד זענען אריינגעקומען צוויי געסט, נחום פרידמאן און שפעטער א געוויסער האראשימוק. צווישען ביידע פערשוינען איז אויסגעבראכען א קאנפליקט. פרידמאן האט ארויסגעכאפט א מעסער, אריינגעשטאכען זיין געגנער אין פלייצע און איהם אוועקגעלייגט א טויטען אויפ'ן ארט.

ארום שענק האט זיך פערזאמעלט א גרויסער המון, גענומען זוכען דעם רוצח, און איהם געפינען אין א שכנות-דיג הויז. דער המון האט איהם ארויסגעשלעפט אין מיט'ן מאדק און הונדערטער הענט און פיס האבען איהם געשלאגען און געטרעטען. ווען פאליציי איז אנגעקומען האט זי אין שענק געפינען ליגען איין טויטען קערפער אין א קאלוזשע בלוט און אויפ'ן מארק פרידמאנס טויטען קערפער צוהאקט און צוברעקעלט, נישט צו דערקענען.

נאכ'ן זעלבסטגעריכט איז זיך דער המון פונאנדערגעלאפען.

פאליציי פיהרט אנ'אויספארשונג.

געפונען א טויטען יוד אין אויבערשלעזיען

קיין שום דאקומענטען האט מען ביי איהם נישט געפונען.

ק א ט א וו י ץ, 4 (טעלעפאניש). אין אויבערשלעזיען נישט ווייט פונ'ם גרעניץ-שטעטעל זאבזשע האט מען געפונען אנ'ערמארדעטען מאן פון א יאהר 30, א ברונעט מיט לענגליכער געזיכט מיט ענגלישע וואנסלעך, שפאניש בערדעל אויפ'ן קערפער ביים ערמארדעטען האט מען געפונען פיל טאטואירטע צייכענס: אויפ'ן ברוסט – א קאפ מיט צוויי ביינער און עפיס בוכשטאבען, אויף די הענד א פרויען-בילד, א שלאנג און א הארץ און צוויי פענדלעך מיט אויפשריפטען „געארג טיטסאלד“ און „ליבערטי או ס.“ אויפ'ן לינקען האנד א קעפעל מיט 2 ביינער און א דרייעק מיט א צירקול. ביים ערמארדעטען האט מען נישט געפונען קיין שום דאקומענטען און קיין שום ווערט זאכען. ס'איז מעגליך א רויב מארד, הגם ס'איז אויך מעגליך א מארד אויפ'ן פאליטישען באדען.

די אויספארשונג ווערט געפיהרט אין ביידע ריכטונגען.

פעסטגעשטעלט די קאנדידאטען-ליסטע פון פ.פ.ס.

ו א ר ש א, 4 (טעלעפאניש) ווי מיר דערוויסען זיך, איז אויף דער זיצונג פון צענטראלען אויספיהרונגס-קאמיטעט פון פ.פ.ס. ענטגילטיג צוזאמענגעשטעלט געווארען די מלוכה-ליסטע פון דער דאזיגער ריכטונג צום סיים.

אויפ'ן ערשטען ארט געפינט זיך דאשינסקי, דאן געהען בארליצקי, מארעק, ניעדזשאלקאווסקי, פראגער. ליבערמאן, יאוואראווסקי א. אנד.

פון דער פ. פ. ס.'ישער מלוכה-ליסטע צום סיים וועט אויך קאנדידאטירען א פארשטעהער פון די דייטשע סאציאליסטען קראניג אדער צערבע.

ספעציעלע שטראפען פאר שפיאנאזש.

ו א ר ש א, 4. (טעלעפאניש) דאס יוסטיץ-מיניסטעריום ארבייט אויס א געזעץ-פראיעקט פון א פעראָרדנונג פון מלוכה-פרעזידענט וועגען שטראפען פאר שפיאנאזש און קרובישע פערברעכענס.

נאך אזא האנד-ארבייט

ווערט מען טאקע קראנק.

ל א נ ד א ן, 4. (אטע) פון וואשינגטאן מעלדעט מען, אז דעם פרעזידענט קולידזש האט מען געמוזט באנדאזשירען די רעכטע האנד צוליב דעם וואס ער האט זי אנגעשטרענגט אין טאג פון ניי-יאהר ווען ער האט געמוזט דערלאנגען די האנד 3300 פערזאן, וועלכע זענען געקומען איהם ווינשען.

דער זיסער אנהויב און דער ביטערער סוף.

ק א ט א וו י ץ, 4. (א. וו.) היינט האט זיך אין קעניגס-הוטע פערענדיגט דער פראצעס געגען קאראל קעסלער, וועלכער האט אלס בעאמטער בשעתו צוגענומען 1 און האלב מיליאן זלאטיס און ענטלאפען קיין דייטשלאנד. קעסלער איז פערמשפט געווארען צו 5 יאהר שווערע טורמע.

Dr. RACHELA LEWI

ספעצ. פאר קינדער-קראנקהייטען

פאנסקא 24, טעל. 42-72

נעמט אן פון 1 ביז 3 נאכמיטאג.

אויפשטאנד פון בעדואינער

קאמפען מיט'ן פראנצויזישען מיליטער.

פ א ר י ז, 4 (אטע) מ'מעלדעט פון ביירוט, אז דער אויפשטאנד פון די בעדואינער האט דערפיהרט צו קאמפען מיט דעם פראנצויזישען מיליטער, וועלכעס האט פערלוירען 5 דער'הרג'עטע און עטליכע פערוואונדעטע.

הנחות פאר ספארט - פעראיינען.

זיי ווערען בעפרייט פון לאקאל-שטייער.

ו א ר ש א, 4. (טעלעפאניש). אין הסכם מיט די ענטשפרעכענדע פעראָרדנונגען וועגען לאקאל-שטייער, זענען פון דעם דאזיגען שטייער בעפרייט די וויסענשאפטליכע און קולטורעלע אינסטיטוציעס ווי אויך די אנשטאלטען, וואס פיהרען א בילדונגס-ארבייט.

איצט האט דאס אינערן-מיניסטעריום ארויסגעשיקט א צירקוליאר, לויט וועלכען ספארט-פעראיינען, וואס פיהרען אויך א קולטורעלע ארבייט, וועלען בעפרייט ווערען פון דעם דערמאנטען שטייער.

מורא'דיג אומגליק מיט 7 קינדער

זיי זענען מיטגעריסען געווארען מיט אנ'אייז-בארג און אומגעקומען.

ו י ל ה ע ל מ ס ה א פ ע ן, 4 (ספ. טעל.) 4 א זייגער נאכמיטאג זענען 7 קינדער מיטגעריסען געווארען מיט אנ'אייזבארג, וועלכער איז צוגעשוואומען צום ברעג, וואו די קינדער האבען זיך געשפילט, ערשט 6 א זייגער האט מען דורך א מעגאפאן דערהערט דאס געשריי פון די קינדער, עטליכע שיפען זענען ארויס, כדי צו ראטעווען די קינדער, מ'האט זיך בענוצט מיט רעפלעקטארען און ראקעטעס. נישט - קוקענדיג אויף אלעם איז די קינדער נישט געלונגען אפצוראטעווען.

דער „געוועהר-סקאנדאל“ אין אונגארן,

גרויסע אויפרעגונג אין טשעכיען. — קאנפערענץ פון דער קליינער קאאליציע.

פ א ר י ז, 4. (אטע) די היגע צייטונגען פיהרען א געוואלדיגע קאמפאניע געגען אונגארן, צוליב די טראנספארטען געוועהר, וואס קומען פון איטאליען. די צייטונגען שרייבען, אז דער דאזיגער פאקט וועט ברענגען צו אינטערנאציאנאלע קאנסעקווענצען. די צייטונגען האלטען ווייטער, אז אונגארן בעוואפענט זיך דירעקט געגען טשעכאסלאוואקיי.

פ ר א ג, 4 (א. וו.) „נאראדני ליסטי“ מעלדעט, אז די פראיעקטירטע קאנפערענץ פון די מלוכות פון דער קליינער קאאליציע, וואס האט געזאלט פארקומען אין חודש פעברואר וועט צוזאמענגערופען ווערען שוין אין יאנואר. די סיבה פון פערשנעלערען דעם טערמין איז דער לעצטער סקאנדאל מיט איבערפיהרען געוועהר קיין אונגארן.

מאנגעל אין בעהייצונג אין בערלין,

צוליב די גרויסע פרעסט.

ב ע ר ל י ן, 4 (א.וו.) צוליב די גרויסע פרעסט וואס דויערען שוין זייט עטליכע וואכען, זענען די קויהלען-רעזערווען אין בערלין כמעט פולשטענדיג אויסגעשעפט געווארען. די דעטאליסטען בעקומען נאר א מינימאלע צוטיילונג פון קויהלען. אויב די פרעסט וועלען נאך ווייטער דויערען, דראהט בערלין א פולשטענדיגען מאנגעל אין בעהייצונג.

הרב פערלמוטער האט געקויפט פאר זיך א קרקע

דערווייל האט מען דארט קובר געווען אנ'אנדערען.

ו א ר ש א. (טעלעפאניש) זינגט עטליכע טעג טומעלט זיך אין דער קהלה מיט דעם גרייז-גרויען עלטסטען ווארשאווער רב, הרב פערלמוטער, וועלכער קומט איצט זעהר אפט אין דער קהלה-פערוואלטונג. הרב פערלמוטער קומט נעמליך מיט טענות צו דער בית-עלמין-אפטיילונג און צום אינטענדענט פון גענשער בית-הקברות צוליב דער גרויסער עולה, וואס מען איז געגען איהם בעגאנגען אויף זיינע אלטע יאהרען.

הרב פערלמוטער האט מיט עטליכע יאהר צוריק זיך אויסגעקליבען לאחר מאה שנה א קרקע אין דער ערשטער קווארטיר פון גענשער בית-עלמין, נעבען ר' ישעיה'לע פראגערס אוהל. ווי הרב פערלמוטער בעהויפטעט, האט ער פאר דער קרקע בעצאהלט במיטב-כספו ווי יעדער אנדערער בעל-הבית, וואס בעזארגט זיך מיט א קרקע בחייו. זינט אבער פערלמוטער האט זיך אויסגעקליבען די קרקע, פלעגט ער יעהרליך אינ'ם יאהר-טאג. ווען ער האט די קרקע געקויפט, קומען מיט זיין משמש אויפ'ן בית-עלמין און נעבען דער קרקע זאגען די געהעריגע קאפיטלעך תהלים, דאנקענדיג דעם רבונו של עולם, וועלכער שענקט איהם דאס ווייטערדיגע לעבען ביז 20 (יאהר.

דער דאזיגער יאהר-טאג איז דא נישט לאנג אויסגעפאלען און הרב פערלמוטער איז, לויט זיין מנהג, אוועק אויפ'ן בית-עלמין. ווען ער איז אבער געקומען אויף זיין קרקע איז איהם פינסטער געווארען אין די אויגען. ער האט זיך פונאנדערגעוויינט און גע'חלש'ט, אזוי אז דער משמש האט איהם געמוזט מינטערן. עס האט זיך נעמליך ארויסגעוויזען, אז די קרקע איז פערנוצט געווארען פאר דעם נישט-לאנג פערשטארבענעם ווארשאווער גביר און נדבן אברהם פשעפיורקע.

הרב פערלמוטער איז אוועק אין דער קהלה, וואו ער האט אלעמען געמאכט שווארץ-שבת. „גזלנים, רוצחים— האט הרב פערלמוטער געשריגען און געוויינט. וואס האט איהר געוואלט פון מיר, צי קומט עס מיר, אז איהר זאלט מיך אזוי מבזה זיין אויף מיינע עלטערע יאהרען.

אין דער קהלה האט מען הרב פערלמוטער'ן בערוהיגט און איהם ערקלערט, אז ס'איז איהם נאך געבליבען דארט א קרקע פאר זיך. די קרקע, וואס ער האט פאר זיך אויסגעקליבען, האט געקאנט געניגען פאר צוויי קברים, דעריבער האט מען דארט אבגעגעבען אנ'ארט פאר'ן פערשטארבענעם פשעפיורקא

אט אזוי טומעלט זיך אין דער קהלה, און נישט קוקענדיג אויף אלע ערקלערונגען און בערוהיגונגען, טענה'ט דער עהרווירדיגער עלטסטער ווארשאווער רב, אז עס איז איהם געשעהן א בזיון, וועלכען ער האט נישט ערווארטעט און נישט פערדינט, בפרט, אז ער האט פאר דער קרקע בעצאהלט דעם נארמאלען פרייז.

נייעס פאר לאדז! בעקאנטמאכונג. נייעס פאר לאדז!

דערמיט מאכען מיר בעקאנט דעם געעהרטען פובליקום, אז דאס פעראייניגטע קאלעגיום פון

פאטאגראפען-אנגעשטעלטע

האט ערעפענט אין לאדז, קאנסטאנטינער 33 (פראנט, 2-טער שטאק) א ספעציעלע ווערקשטעל פון פערגרעסערונגס-בילדער (פארטרעטען).

אנ'אריגינעל פארטרעט, דאפעלט רעטושירט 35X45 צום פרייז פון 8 זל. א שטיק. כדי צו בעקענען דאס געעהרטע פובליקום מיט אונזער קינסטלערישער ארבייט, מאכען מיר א פראבע-פארטרעט דיזעלבע גרויס צום פרייז פון 3 זל. א שטיק. עס ווערען אויך אנגענומען אלערליי אויפנאהמען אין דער שטאט, ווי אויך אלע ארבייטען, וואס האט א שייכות מיט דעם פאטאגראפיע-פאך.

אכטעט נישט, וואס די פרייזען זענען שטוינענד ביליג, נור קומט און איבערצייגט אייך! דאס אטעליר איז אפען טעגליך פון 9 פריה ביז 7 אוונד.

Kolegjum Pracowników Fotograficznych w Łodzi,

Konstantynowska 33, front, II piętro. 909

פערבונדען מיט דזשאדז-באנד אונטער דער אנפיהרונג פון ביים קראוויר: פרל. לובא שווארצבערג

קאנצערט סט. שטערענבליץ

שבת און זונטאג—קאנצערט פון 6.30 ביז 12 ביינאכט.

היינט און טעגליך

פון 8 ביז 12 א זייגער אין אוונד קומט פאר

קאפע-רעסטאראן

„בריסטאל“

פעטריקאווער 30, טעל. 91-25.

„נייער פאָלקסבלאַט“

לאָדז. 5 יאנואר 1928

דער יוד

איז נאָך ווייט פון גלייכבערעכטיגונג.

אַ משוגע'נער יוד איז בעגאַנגען אַ ווילדען אַקט פון חילול-הקודש. דער צורייצטער המון האָט באַלד אויף דער שטעל געפרובט אויסלאָזען דעם כעס צו סתם יודען און האָט אָנגעהויבען אַ „שטיף-טון“ איבער די גאַסען פון וואַרשאָווער אַלט-שטאָט. אַ מערכה, דער גלח, אַנ'עהרליכער און קלוגער מאַן, האָט דעם המון בערוהיגט און אָפּגעהאַלטען פון מאַסען-שפיכות-דמים.

זענען מיר געוועזען זיכער, אַז דערמיט איז דער ענין פאַרענדיגט. דער משוגע'נער וועט געפינען זיין מקום-מנוחה אין משוגעים הויז און דעם פאָלק ישראל וועט מען לאָזען צורוה.

איז אָבער דער ווילדער בויאַן בלויז אַ האַלב משוגע'נער, אַ מאַניאַק, וואָס קען סימולירען אַ קלאָרען; שלעפּט ער אַריין אין דעם געשעהעניש אַנדערע יודען, אפילו אַ חסיד'ישען רבי'ן, און ס'געהט אַנ'ערנסטע אויספאָרשונג. די מאַכט וויל דוקא דערגעהן, צי איז טאַקי אפשר נישט געווען אַ יודישע קאָנספּיראַציע, און גראַד אין אַ חסידים-שטיבעל, צו דעמאָלירען אַ פּוילישען קאַשטשאָל מחמת נקמה פאַר די רומענישע פּאָגראָמען...

אַ קאָמעדיע, וואָס קאָסט יודען אַ שעהן ביסעל שרעקעניש און קלעמעניש.

און טאַקי אין דער אמת'ן, פאַרוואָס נישט גלויבען דעריין? זענען דאָך ביי זיי, ביי די פאַרשידענע האַקענקרייצלערס און פעלקישע און ווי זיי הייסען דאָרט אין כל'ערליי מדינות, שוין נישט איינמאָל געמאַכט געוואָרען פאַרשווערונגען פונ'ם דאָזיגען מין געגען יודישע מקומות הקדושים אין די סינאַגאָגעס און ספרי-תורות זענען טאַקי געשענדעט געוואָרען, פאַרוואָס זאָל נישט מעגליך זיין אַזאַ זאַך אויך ביי יודען?..

אָט דאָס איז טאַקי די מעשה, וואָס ביי יודען איז עס נ י ש ט מ ע ג ל י ך' וואָס ביי יודען איז עס אַ פּוסטער בלבול פון הונדערטער יאָהרען, פון דער האָסטיע אָן! קיינמאָל האָבען יודען נישט געמאַכט קיין אַטענטאַטען אויף די קריסטליכע הייליגקייטען. אפילו אין די צייטען פונ'ם ברענענדיגסטען רעליגיעזען אַנטאַגאָניזם, אפילו דעמאָלס, ווען די הייליגע אינקוויזיציע האָט פאַרגאָסען יודיש בלוט טייכענווייז, האָבען יודען זיך אויך בעגנוגענט בלויז מיט אַ שטילען פּראָטעסט. זיי האָבען זיך אָבער קיינמאָל נישט דערוועגט אויפהויבען אַ האַנד צו שענדען די הייליגקייטען. דאָס ליגט גאָרנישט אין דער יודישער פּסיכאָלאָגיע.

בפרט נאָך איצט, און אין פּוילען, און דוקא די יודישע אָרטאָדאָקסיע! מ'דאַרף זיין אַזוי משוגע, ווי די דימאַנד'ס, כדי צו דערלאָזען אפילו אויף אַ מינוט דעם דאָזיגען חשד.

אָבער אַנטקעגען יודען איז אַלץ מעגליך.

און איצט אַ צווייטער פאַקט, וואָס ווערט געבראַכט אין היינטיגען נומער. אַ יוד האָט זיך אין אַ שענק צושלאָגען מיט אַ קריסט און האָט איהם דערשטאָכען אויפ'ן שטעל. וואָס בעווייזט דער דאָזיגער פאַקט? אַז אונזערע חברה-לייט פון דער אונטער-וועלט האָבען זיך שוין אויסגעלערנט די מלאכה פון בלוט-פאַרגיסונג; אַז מיר דערנענטערן זיך שוין צו די מקולקלים שבהם.

דער המון אָבער האָט עס אַנדערש אויפגעפאַסט. אַ יוד גאָר זאָל זיך דערוועגען אויפהויבען די האַנד געגען קריסט! דאָס איז ערגער פון סתם רציחה, אַנטקעגען דעם איז נאָך ווייניג אַרויסצוטרעטען מיט'ן נקמה-נעמענדיגען שווערד פון דער יוסטיץ. דאָ מוז זיין נפש תחת נפש, בלוט פאַר בלוט.

און דער המון האָט דעם יודען געלינטשט אויפ'ן אָרט.

פּונקט ווי ס'בעגייען זיך אין אַמעריקע די פּוריטאַנער מיט אַ שוואַרצהויטיגען.

ווען אַ קריסט בעפאַלט און דערהרג'עט אַ יודען, זענען מיר העכסט-דאַנקבאַר, אויב דעם רוצח דערגרייכט די האַנט פון דער גערעכטיגקייט. אַמאָליגע יאָהרען, אין מיטעלאַלטער, איז טאַקי דאָ אין פּוילען, פאַר דער הריגה פון אַ יודען נישט געווען אין קאָדעקס קיין שום שטראָף, נאָר היינט, ברוך השם, איז שוין אונזער בלוט נישט הפקר, מיר געפינען זיך שוין—אָפיציעל—אונטערן שוץ פונ'ם געזעץ.

אָבער אַ יוד אַ רוצח פון אַ קריסט — דאָס איז שוין אַנ'ענין אַנ'ווילדען לינטש-אַקט, פאַר אַ באַרבאַרישער נקמה פון די מאַסען...

ניין, ס'דאַרף נאָך אַדורכפליסען אַ סך וואַסער—און אפשר בלוט — איידער מ'וועט אונז דערקענען, פאַרשטיין און טראַקטירען ווי גלייכע... פ. ק.

בלאָקען, בלאָקלעך און פּאָליטישע שידוכים.

בלויז פּ. פּ. ס. געהט מיט אַ זיכערען גאַנג.

אין דער גליקליכסטער לאַגע ביי דער איצטיגער וואַהל-סיטואַציע געפינט זיך, אָהן ספק, די פּ.פּ.ס. די דאָזיגע פּאַרטיי האָט שוין אָנגענומען אַ בעשלוס מיט קיינעם קיין פעסטע בלאָקען נישט צו שליסען, נאָר אַליין, מיט אייגענע כחות געהן צו דער וואַהל-שלאַכט. און זי איז זיכער, אַז אויך אָהן שותפים וועט זי אַרויס פון קאַמף מיט נצחון.

פון אַלע פּראָיעקטען וועגען בלאָקען פון פּ.פּ.ס. מיט דער פּויערים-פּאַרטיי און „וויזוואָלעניע“ איז גאָר נישט געוואָרען. מיט די ערשטע האָט פּ.פּ.ס. נישט געקאָנט דורכקומען צוליב פּראָגראַמאַטישע פראַגען, ד.ה. צוליב דעם, וואָס די פּויערים-פּאַרטיי שטעהט נאָהענט צו דער סאַנאַציע, מיט וועלכער פּ.פּ.ס. איז אין אַנ'אָפענעם - פּאַרלאַמענטאַרישען קאַמף, און מיט „וויזוואָלעניע“ האָט פּ.פּ.ס. נישט געקאָנט דורכקומען צוליב פּערסאָנאַלע פראַגען, ד. ה., ווייל „וויזוואָלעניע“ האָט צופיל מאַנדאַטען געוואָלט פאַר דעם שידוך. פּ. פּ. ס. איז אָבער גענוג שטאַרק אין לאַנד. זי ווייסט, אַז אויך אָהן פּראָגראַמאַטישע קאָמפּראָמיסען און אָהן פּערסאָנאַלע נאָכגעבענישען וועט זי, וואַהרשיינליך, אַרויס פון קאַמף מיט אַ 70 דעפּוטאַטען. דעריבער האָט זי מיט ביידע פּאַרטייען איבערגעריסען די אָפיציעלע אונטערהאַנדלונגען, געבליבען מיט זיי נאָר אין אַ לויזען קאָנטאַקט. דאַגעגען געשלאָסען לאָקאַלע בלאָקען מיט די דייטשע סאָציאַליסטען און וויל אויך אַזוינע שליסען מיט די אוקראַינישע סאָציאַליסטען, ווייל מיט די דאָזיגע גרופּען בלייבט פּ.פּ.ס. ביי אַ רוהיגען סאָציאַליסטישען געוויסען און ביי אַ גאַנץ קליינעם דעפּוטאַטען-פאַרלוסט...

פּ.פּ.ס. איז, אַלזאָ, איצט די איינציגע פּאַרטיי אויף דער פּוילישער גאַס, וועלכע האָט שוין אַ קלאָר וואַהל-פּראָגראַם, ווייסט שוין, ווי אַזוי איהר קאַמף צו פיהרען און קאָן זיך שוין פאַרגינען אַרויסצוגעבען וואַהל - אויפרופען מיט קאָנקרעטע וואַהל-לאָזונגען, די איבריגע פּוילישע פּאַרטייען לעבען נאָך אַלץ דורך אַ פולשטענדיגען כאָאָס און ווייסען נאָך אַלץ נישט, ווי אַזוי זייערע אַרמעען וועלען פונאַנדערגעשטעלט ווערען אויף די וואַהל-פּאָזיציעס, ווער ס'וועט געהן מיט זיי, און ווער—געגען זיי.

די קאָנסערוואַטיווען האָבען אָפּגעהאַלטען אין וואַרשאַ אַ קאָנפערענץ אין שלאָס פון פירשט ראַדזיוויל. אַרומגערעדט די וואַהל - טאַקטיק פון די קאָנסערוואַטיווע גרופּען און זיך פונאַנדערגעגאַנגען מיט'ן בעשלוס... צונויפצורופען אַ צוזאַמענפאָהר פון די קאָנסערוואַטיווע וואַהל - קאָמיסאַרען צוזאַמען מיט אַ רייה פּראָווינצער דעלעגאַטען.

די סיבה פון דעם דאָזיגען צווייטען צוזאַמענפאָהר איז אַ פּשוט'ע: זיי ווייסען נאָך נישט מיט וועמען זיי וועלען געהן צוזאַמען!

די סאַנאַציע האַלט אין איין „צושמעטערן“ דעם שונא, אַבריסען פון איהם שטיקער, אָרגאַניזירען אייגענע געמישטע גרופּען פון אַלע מינים, אָנהויבענדיג פון דער ענדעציע און ענדיגענדיג ביי די יודען, ווירקען מיט אַלע מיטלען, עס זאָלען איבעראַל געשאַפען ווערען „בלאָקען פאַר מיטאַרבייטערשאַפט מיט דער רעגירונג“ — אָבער נישט אומעטום געלינגט עס דערווייל.

אין מזרח-גאַליציען, למשל, האַלט עס דערביי, אַז חוץ דער ענדעציע זאָל אויך „פּיאַסט“ זיך אָפּזאָגען פון דעם אַזוי פיל צוזאָגענדיגען אונפּאַרטייאישען בלאָק, וועלכען ס'וויל דורכאויס שאַפען דער לעמבערגער וואָיעוואָדע צוליב אַ פּשוט'ער סבה: די איניציאַטאָרען פון דעם דאָזיגען „אונפּאַרטייאישען בלאָק“ זאָלען האָבען פאָרגעלעגט, אַז אין דעם וואַהל-קרייז סאַמבאָר - רוסקי, וואו עס קאַנדידירט דער מאַרשאַלעק ראַטאַי, זאָל אויפ'ן ערשטען אָרט אין דער בלאָק-ליסטע שטעהן סענאַטאָר באַיקאַ, אויפ'ן צווייטען — דער געוו. דעפּוטאַט האָשודאַרסקי, אַ מיטגליד פון סענ. באַיקאַ'ס גרופּע; און ערשט אויפ'ן דריטען פּלאַץ—מאַרשאַלעק ראַטאַי. די וויטאָסאָווצעס ווילען אָבער נישט איינגעהן אויף אַזאַ נישט-זיכערען שריט, און אוועקשטעלען זייער ראַטאַי'ן אויף אַזאַ געפעהרליכער פּאָזיציע.

די ענדעקעס פּרובען ווידער שאַפען אַ בלאָק אין מזרח-גאַליציען, אָבער פאָרלויפיג וויל זיך קיינער נישט מתחתן זיין מיט זיי און זיי האַלטען זיך בלויז ביי דעם אַזוי - גערופענעם „קלוב פון הונדערט“, וועלכער געהער צו ראָמאַן דמאָווסקי'ס גרויס-פּוילישען לאַגער.

נישט קיין בעסער מזל האָט „פּיאַסט“. אין משך פון נעכטיגען טאָג זענען אָנגעקומען פרישע ידיעות וועגען שפּאַלטונגען אין דער אַמאָליגער מעכטיגער פעסטונג פון וויטאָס'ן. גאַנצע פּאָוויאַטען דעזערטירען געהען איבער צו וויטאָס'עס שונא, סענ. באַיקאַ. אַזוי מעלדעט מען פון בענדינער פּאָוויאַט, פון זאַוויערטשע, פון סטאָפּניצאַ א. אַ. וו.

אין פּאָמאָזשע (פּאָמערן) האַלט ביי געשאַפען ווערען אַ בלאָק פון אַלע רעכטע פּאַרטייען: כ. ד., „פּיאַסט“ און נ. פּ. ר., וועלכע זאָלען מיטאַרבייטען מיט דער רעגירונג און בעקעמפען די ענדעקישע ליסטע.

ביי די נאַציאָנאַלע מינדערהייטען מערקט זיך אויך אַ צושפּאַלטונג: צום ביישפּיל, ביים איצטיגען מאָמענט האַלט עס ביי 4 אוקראַיִנישע קאַנדידאַטען ליסטעס: 1) „אונדאָ“ (אַלס טייל פונ'ם מינדערהייטס-בלאָק), 2) די אַמאָליגע „אַלטע רוטענער“, 3) סיעלראָב און 4) סאָציאַליסטישער בלאָק (וואַסינטשוק'ס גרופּע, צוזאַמען מיט די אַזוי-גערופענע סאָציאַליסטען-ראַדיקאַלען).

דאָס זעלבע איז ביי די ווייסרוסען און אפילו ביי די ליטווינער. ביי די לעצטע האָט פון אָנהויב געהערשט אַ געוויסע אחדות און מען האָט פאַרזיכערט, אַז אַלע ליטווינער זענען פאַר'ן מינדערהייטס-בלאָק. אָבער ווי ס'גיט איבער די „ווילנאַער אידאַס“, איז אויך צווישען די ליטווינער פאָרגעקומען אַ שפּאַלטונג און די מעהרהייט פון די ליטווישע קריסטליכע דעמאָקראַטען וויל נישט געהן מיט'ן בלאָק, נאָר אַרויסשטעלען אַנ'אייגענע ליסטע.

אַזאַ צושטאַנד וועט, אַ פּנים, אָנהאַלטען ביז די לעצטע טעג פון 'עם היינטיגען חודש, ווען די פּאַרטייען וועלען מוזען מאַכען אַ סוף צו דער אָנקלאָרער לאַגע, ווייל — מען וועט דאָך מוזען אַריינטראָגען די קאַנדידאַטען-ליסטעס!

אַ מערקווירדיגער פּראָצעס

וועגען אַ פאַרשוואונדען יודיש קינד.

אין קיעוו האָט מיט עטליכע טעג צוריק זיך געענדיגט אַ סענסאַציאָנעלער און זעהר פאַרפלאָנטערטער פּראָצעס, וואָס האָט געדויערט צוויי וואָכען. די גאַנצע צייט פונ'ם פּראָצעס איז דער געריכט-זאַל געווען פול-געפּאַקט און אויף דער גאַס האָט זיך געשטופּט אַ גרויסער המון. פאַר די ריכטער זענען דורכגעגאַנגען צעהנדליגער עדות און עטליכע פּראָפעסאָרען אַלס עקספּערטען. עס האָט זיך געהאַנדעלט וועגען אַ פאַרשוואונדענעם יודישען יונגעלע פון זעקס יאָהר.

מיט העכער צוויי יאָהר צוריק איז אַ יודיש יונגעל מיט'ן נאָמען מיטאַ יערוסאַלימסקי, פיער יאָהר אַלט, אַרויס פון זיינע עלטערנס וואוינונג אויף פּאָדאָל און איז נעלם געוואָרען. זיין מוטער האָט בעמערקט, אַז ער איז נישטאָ אין פופצעהן מינוט אַרום. אַזוי ווי מען האָט דאָס קינד אומעטום אַרומגעזוכט און עס נישט געפונען, האָט מען משער געווען, אַז עס איז דערטרונקען געוואָרען אין אַ דערבייאיגער טיפער סאַדזשעווקע. מען האָט אָבער די סאַדזשעווקע גוט דורכגעזוכט און דאָס קינד נישט געפונען.

אין אַכט טעג אַרום האָט יערוסאַלימסקי'ס אַ שכנ'טע צופעליג זיך פאַנאַנדערגעשמועסט מיט אַ ציגיינערין, וואָס איז געקומען אויפ'ן הויף בעטלען, און די ציגיינערין האָט דערצעהלט, אַז דאָס קינד איז אַוועקגע'גנב'עט געוואָרען דורך ציגיינער.

דערהערענדיג דאָס, האָט דער אומגליקליכער פאָטער יערוסאַלימסקי זיך געלאָזט זוכען זיין קינד. ער איז געווען אין טשערניגאָוו, האָמעל, באָברויסק, מינסק און אין אַ גאַנצער רייה אַנדערע שטעדט. אינם שטעטעל קאַנאַרליק, קיעווער קרייז, האָט מען איהם געזאָגט, אַז פון שטעטעל איז נישט לאַנג צוריק אַוועקגעפאָהרען אַ ציגיינעריש פאַר-פאָלק מיט אַנ'אויפפאַלענד ריין געקליידעטען קינד, יערוסאַלימסקי האָט זיך געלאָזט נאָך די ציגיינער, אָבער ער האָט זיי נישט געפונען.

אין אַ יאָהר אַרום, דעם 10. אָקטיאַבער 1926, האָבען די זעלבע מענשען פון קאַנאַרליק געמעלדעט יערוסאַלימסקי'ן, אַז די פאַרדעכטיגע ציגיינער מיט'ן יונגעלע זענען ווידער געקומען אין שטעטעל, דער פאָטער איז באַלד געקומען אַהין. ער איז אַריין צו דעם ציגיינער-פאַר-פאָלק אַלעקסאַנדער און אַלימפּיאַדאַ מאַרטיוקאָוו און דערזעהענדיג דאָרט דאָס קינד, האָט ער תיכף דערקענט, אַז עס איז זיין פאַרשוואונדען יונגעלע מישאַ. דעם 14. אָקטיאַבער 1926 איז דאָס קינד אָפּגענומען געוואָרען פון די ציגיינער און אָפּגעגעבען געוואָרען יערוסאַלימסקי'ן.

צוויי וואָכען איז דאָס קינד געווען ביי די יערוסאַלימסקי'ס. לויט ווי די יערוסאַלימסקי'ס שכנים האָבען דערצעהלט דעם אויספאָרשונגס-ריכטער, איז דאָס יונגעלע באמת יערוסאַלימסקי'ס קינד. דאָס יונגעלע האָט—ווי זיי האָבען דערצעהלט,—דערקענט אַ שכן און איהם אָנגערופען ביים נאָמען. ער האָט אויך דערקענט אַ פינף-יעהריג קינד פון אַ צווייטען שכן. איינע פון די עדות'טעס, אוסטאַש, האָט דערצעהלט, אַז ווי נאָר מען האָט דאָס קינד געבראַכט צו די יערוסאַלימסקי'ס איז עס צוגעגאַנגען צו דער ניי-מאַשין און געזאָגט: „מיין מאַשין“. דאָס קינד האָט אויך געפרעגט. וואו ס'איז זיין שוועסטער חוה'לע און דערביי געזאָגט, אַז איהם האָט צוגענומען דער „שלעכטער פאָטער אַלעקסאַנדער“. דאָס קינד אַליין האָט געזאָגט דעם אויספאָרשונגס-ריכטער, אַז ער הייסט מישאַ און אַז די ציגיינער האָבען איהם גערופען קאָליאַ. אויף יערוסאַלימסקי'ס פראַגען אין דער אַנוועזענהייט פון דעם אויספאָרשונגס-ריכטער האָט דאָס יונגעלע אויך געזאָגט, אַז יערוסאַלימסקי איז זיין פאָטער, אַז צו די ציגיינער צוריק וויל ער נישט, אַז די ציגיינער האָבען איהם צוגעכאַפּט אין קיעוו.

דערווייל האָט אָבער די אויספאָרשונג פעסטגעשטעלט, אַז דאָס ציגיינער-פאַר-פאָלק מאַרטיוקאָוו האָט נאָך פאַר מישאַ'ס פאַרשווינדען געהאַט אַ קינד, מיט'ן נאָמען ניקאָלאַי (קאָליאַ), וועלכען מאַרטיוקאָוו פלעגט רופען „מיין קינד“. דעם דאָזיגען יונגעל האָט מען געזעהען ביי די ציגיינער נאָך לאַנג פאַר'ן 10-טען אָקטיאַבער 1925. קיין מעטריקע פון דעם דאָזיגען קינד איז נישט געלונגען אַרויסצוקריגען, אָבער מאַרטיוקאָוו האָט פאָרגעשטעלט דעם אויספאָרשונגס-ריכטער אַ בעשייניגונג פון דעם שפּאַלער „ראַיִיספּאָלקאָם“, פון 7. אָקטיאַבער 1925 אין וועלכער עס זענען פאַרשריבען געווען זיין טאָכטער לענאַ, 14 יאָהר אַלט, און זיין זוהן ניקאָלאַי, 3 יאָהר. ער האָט דערביי דערקלערט, אַז דאָס יונגעל איז ביי איהם געבאָרען געוואָרען אין לודני פון זיין ערשטער פרוי.

דער פאַרפלאָנטערטער ענין איז איבערגעגעבען געוואָרען צו בעטראַכטען דעם אינסטיטוט פאַר וויסענשאַפטליכע געריכטס - עקספּערטיזעס. עס איז געמאַכט געוואָרען אַ כירורגישע עקספּערטיזע מיט'ן אָנטייל פון דעם וועלט-בעריהמטען פּראָפעסאָר וואָלקאָוויטש.

די עקספּערטיזע האָט קודם פעסטגעשטעלט, אַז דאָס קינד איז נישט גע'מלט, חוץ דעם איז געמאַכט געוואָרען אַנ'אַנאַליז פונ'ם בלוט סיי פון די יערוסאַלימסקי'ס, סיי פונ'ם קינד און אויפ'ן גרונד פון דעם רעזולטאַט האָבען די געלערטע ערקלערט, אַז דאָס קינד איז נישט יערוסאַלימסקי'ס. דאָס וואָלט געווען גענוג אויף צו ענטשיידען דעם ענין. האָט אָבער דער אינסטיטוט אויסער דעם געמאַכט נאָך אַ גאַנצע רייה עקספּערטיזעס — אַנטראָפּאָלאָגישע, מיקראָסקאָפּישע, פּסיכאָלאָגישע, לויט אינדיווידועלע סימנים א. אז. וו. און דערמיט איז דער ענין ווידער צוריק פאַרפלאָנטערט געוואָרען, ווייל פון די רעזולטאַטען פון די דאָזיגע עקספּערטיזעס האָט מען געקאָנט אַרויסדרינגען אַ פאַרקערטע סברה, אַז דאָס קינד איז טאַקע יערוסאַלימסקי'ס.

מיט וואָס קאָן מען אָבער דערקלערען די טענות פון די עדות, אַז דאָס קינד איז יערוסאַלימסקי'ס? אויף דער דאָזיגער פראַגע האָבען געענטפערט עקספּערטען, אַז דאָס איז מעגליך געווען צוליב דער פּסיכאָלאָגישער ווירקונג פון דער דערקלערונג פון די עלטערען, און זיי האָבען געפינען זייער פאַרשוואונדען קינד.

דאָס געריכט האָט געהאַט אַ שווערע אַרבייט זיך פונאַנדערצוקלייבען אין דעם דאָזיגען פּלאָנטער. געענדיגט האָט זיך עס מיט אַנ'אָריגינעלען פּסק-דין. דאָס געריכט אַנערקענט, אַז דאָס קינד איז נישט יעראָזאַלימסקי'ס און די ציגייגער זענען פריי געשפּראָכען געוואָרען. אָבער גלייכצייטיג בעשליסט דאָס געריכט, אַז היות עס איז פעסטגעשטעלט געוואָרען, אַז מאַרטיוקאָוו און זיין גאַנצע פאַמיליע זענען קראַנק אויף סיפיליס און דערצו קאָן מאַרטיוקאָוו נישט געבען דעם קינד די געהעריגע דערציהונג, זאָל דאָס קינד נישט אָפּגעגעבען ווערען מאַרטיוקאָוו'ן, נאָר עס זאָל דערצויגען ווערען אין דעם פּריוט אין וועלכען עס האָט זיך געפינען ביז'ן פּראָצעס.

דער דאָזיגער פּראָצעס און דער פּסק-דין זענען איצט די טעמע פון טאָג נישט נאָר אין קיעוו, נאָר אויך אין אַ סך אַנדערע שטעט פונ'ם ראַטען-פאַרבאַנד

דאָס לאָדזער לעבען

לאָדז
5 יאַנואַר 1928

לאָדז
5 יאַנואַר 1928

5
דאָנערשטאָג
יב
טבת תרפ"ח

יאַנואַר
זון-אויפגאַנג 7.45
זון-אונטערגאַנג 3.32
לענג פון טאָג 10,11

הכנות צו די סיים=וואַהלען.

מען קלינגט שוין, נאָר דער= ווייל איז נישט חגא...

(*) מען גיט איבער אַלס א קלאַנג, אַז נעכטען זענען בעשטימט געוואָרען די קאַנדידאַטורען פון סיים-דעפּוטאַטען, וועלכע ווערען אַרויסגעשטעלט דורך דעם מינדערהייטס-בלאָק.

אין וואַרשאָ וועלען, אַלזאָ, קאַנדידירען די געוו. דעפּוטאַטען: גרינבוים און האַרטגלאַס. אין ביאַליסטאָק – דעפּוטאַט פאַרבשטיין. אין פּעטריקאָוו – ראַטמאַן ביאַלער, אין ווילנע – דעפּוטאַט פעלדמאַן. אין לאָדז ד"ר ראָזענבלאַט פון דער מלוכה-ליסטע און זשורנאַליסט יוסף לעווי פון „התאחדות".

פון די דייטשען געהען אַריין פון לאָדז–געוו. דעפּוטאַט אוטטא.

מצד דעם יודישען נאַציאָנאַלען בלאָק וועלען קאַנדידירען דעפּוטאַט קירשבראָון („אגודה") אין וואַרשאָ און דעפּוטאַט פּרילוצקי אין לאָדז.

רעגירונגס=ליסטע.

ווי מיר דערוויסען זיך, איז נעכטען ענטגילטיג פעסטגעשטעלט געוואָרען די קאַנדידאַטען-ליסטע צום סיים פון דער רעגירונגס-גרופּע.

בראש פון דער ליסטע געהט דער געוועזענער דעפּוטאַט פון די לינקע נ. פּ., ר. וואַשקעוויטש, אויפ'ן צווייטען אָרט—ד"ר גראָהמאַן פון די קאָנסערוואַטיסטען.

לויט אַנדערע קוועלען, זאָל אויף דער דאָזיגער ליסטע אויפ'ן ערשטען פּלאַץ קאַנדידירען דער געוו. דעפּוטאַט פון „וויזוואָלעניע", אַנוש.

אַ כאָינער בלאָק.

(§) איז כאָינע איז געשאַפען געוואָרען א בלאָק פון די גרופּירונגען, וועלכע אונטערשטיצען די רעגירונג פון מאַרשאַל פּילסודסקי. אַלס קאַנדידאַטען זענען פאָראויסגעזעהען די ה"ה: רידזעוויטש, גאַגאָלעוויר. דער וואָיט פון גמינע טושין און קאַמינסקי.

אַלפאַבעט=ליסטעס.

(מ) דער וואַהל-רעפעראַט ביים מאַגיסטראַט האָט נעכטען אַרויסגעשיקט אין די קרייז-וואַהל-קאָמיסיעס אַלפאַבעט ליסטעס פון די וועהלער אין סיים.

די אַלפאַבעט-ליסטעס זענען נויטיג, לויט'ן אוסטאַוו, אַלס דערגענצונג צו ליס-וואַהלען, ווי אין צענטער-שטאָט.

טעס, צו די, וועלכע זענען געמאַכט געוואָרען לויט די הייזער-איינוואוינער.

אַפּעלאַציעס אויף די שטראָפען

(§) ווי בעקאַנט האָט דער פּאָרזיצער פון דער וואַהל-קאָמיסיע, ריכטער קאָרווין-קאָראָטקעוויטש בעשטראָפט א רייה מיטגלידער פון די וואַהל-בעצירקען מיט 300 זל. שטראָף. פיל פון זיי האָבען איצט אַפּעלירט וועגען דער שטראָף. די דאָזיגע אַפּעלאַציעס וועלען בעטראַכט ווערען אויף א פּלענאַרער זיצונג פון דער קאָמיסיע, וועלכע איז די לעצטע אינסטאַנץ.

אַרבייטער אינטערעסירען זיך מעהר.

(ב) אויף דער אויפפאָדערונג פון דעם פּרעזעס פון דער קרייז-וואַהל-קאָמיסיע, ריכטער קאָרווין-קאָראָטקעוויטש און א דאַנק די אויפרופען פון דער פּרעסע, האָט זיך נעכטען פערגרעסערט די פרעקווענץ אין די וואַהל-קאָמיסיעס. עס איז אינטערעסאַנט, אַז אין די אַרבייטער-אַבוואָדען איז צו בעמערקען א גרעסערע פּעראינטערעסירונג מיט דן

א צירקולאַר, וואָס מוז צוריקגעצויגען ווערען

ווייל ער איז אַ סכנה נישט נאָר פאַר די קליינע פאַבריקאַנטען, נאָר פאַר דער גאַנצער לאָדזער ווירטשאַפט.

לויט א צירקולאַר פון פינאַנץ-מיניסטעריום נומער 190, אַרטיק. 14 ווערען אַלע פאַבריקאַנטען, וואָס פערטיגען נישט אַליין אויס זייערע אויסאַרבייטונגען, פערעכענט פאַר נישט קיין פאַבריקאַנטען.

די דאָזיגע פאַראָרדנונג דראָהט מיט א קאַטאַסטראָפע פאַר טויזענדער קליינע אונטערנעהמער, ווייל, אויב די דאָזיגע קליינע פאַבריקאַנטען זאָלען נישט פערעכענט ווערען פאַר פּראָדוצענטען, דאַן קענען זיי נישט אויסקויפען קיין אינדוסטריע-פּאַטענטען און בעקומען אויף זיי די רעגיסטראַציע-קאַרטען, נאָר אויסקויפען האַנדעלס-פּאַטענטען און, נאַטירליך, פון דער צווייטער קאַטעגאָריע, און דאָס ציהט שוין אויך די אַלע ווייטערדיגע קאָנסעקווענצען מיט די אָבשאַצונגען פון אומזאַץ, הכנסה א.אַ.וו. א.אַ.וו.

אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם דאָזיגען צירקולאַר, האָט זיך א דעלעגאַציע פון קליין-פאַבריקאַנטען-פעראיין געווענדעט מיט א מעמאָריאַל צום פינאַנץ-מיניסטעריום, אין וועלכען זי האָט אָנגעוויזען, אַז דער דאָזיגער צירקולאַר ענטשפּרעכט נישט די ווירקליכע פערהעלטנישען בפרט אין לאָדז, וואו אויף 2315 אינדוסטריע-אונטערנעהמונגען זענען פאַראַן בלויז 32 אַזעלכע, וואָס פערטיגען אויס אַליין ביי זיך פולקאָם זייער פּראָדוקציע; פון די דאָזיגע 32 פירמעס אַרבייטען בלויז 23 אויף זייער אייגענער רעכנונג.

די פאַראָרדנונג וועגען אויסקויפען האַנדעלס-פּאַטענטען האָט, נאַטירליך אַרויסגערופען א צומישונג ביי די קליינע און מיטעלע אינדוסטריעלער און איז עלול צו אונטערברענגען פיל עקזיסטענצען, זיך אָפּרופענדיג אויף דער אַלגעמיינער לאַגע אין דער אינדוסטריע, צוליב דעם, וואָס פיל פירמעס וועלען זיך מוזען ליקווידירען.

דער פינאַנץ-מיניסטער האָט גינסטיג אויפגענומען די דעלעגאַציע און איהר צוגעזאָגט די ווענדונג צו בעטראַכטען.

ס'זענען אויך וועגען דעם פאָרגעקומען קאָנפערענצען אין האַנדעלס מיניסטעריום, און אויך דאָרט האָט מען צוגעזאָגט די ווענדונג צו אונטערשטיצען און די פאַראָרדנונג אָפּצושאַפען.

דערווייל איז שוין אַדורך דער טערמין אויסצוקויפען די פּאַטענטען. די פאַבריקאַנטען האַלטען זיך אָפּ און צו דעם צו איז צוגעקומען א נייע קאָמפּליקאַציע.

ביז דער לעצטער צייט פלעגען די לוין-וועבער אַליין צאָהלען פאַר פערזיכערונג פון די אַרבייטער אין קראַנקען-קאַסע און אין אַרבייטסלאָזען-פאָנד. די לעצטע צייט טוען עס שוין נישט די פאַבריקאַנטען, נאָר די, וואָס אַרבייטען אויס די סחורות אויף לוין. זיי, און נישט דער אינהאַבער פון דער לוין-פאַבריק צאָהלען די דאָזיגע בייטראַגען. אגב, איז עס אַן'איבריגע בעשטעטיגונג, אַז זיי זענען די פּראָדוצירער-אונטערנעהמער.

די דאָזיגע פאַבריקאַנטען ווייסען איצט נישט וואָס צו טון.

זאָל זיי אויסקומען אויסצוקויפען האַנדעלס-פּאַטענטען פון דער 2 קאַטעגאָריע, וועלען זיי מוזען ליקווידירען זייערע אונטערנעהמונגען.

א טייל פון די פאַבריקאַנטען קויפען דערווייל אויס אינדוסטרי-פּאַטענטען.

ווען זיי ווילען אָבער אַרויסנעמען אויף זיי די רעגיסטראַציע-קאַרטען, גיבען זיי די לייטער פון די פינאַנץ-אַמטען אַרויס מיט א בעדינג, אַז זיי די פאַבריקאַנטען נעהמען עס אויף זייער אחריות. הגם די לייטערס פון די פינאַנץ-אַמטען האָבען אויף א קאָנפערענץ זיך אַרויסגעזאָגט פאַר אָפּשאַפען דעם דערמאָנטען צירקולאַר, ווילען זיי אָבער אויף זייער אחריות נישט נעהמען דאָס אַרויסגעבען די רעגיסטראַציע-קאַרטען, און וואַרטען אויף אַן'אויפקלערונג פון פינאַנץ-מיניסטעריום.

דער דירעקטאָר פון קליין-פאַבריקאַנטען פעראיין ד"ר יאַקובזאָן איז זיכער, אַז דער צירקולאַר וועט סוף כל סוף אָפּגעשאַפט ווערען, ווייל ער ענטשפּרעכט נישט די לאָדזער פערהעלטנישען, און זאָל ער נישט אָפּגעשאַפט ווערען, וועלען פון דעם ליידען נישט נאָר דירעקט די פאַבריקאַנטען, נאָר די גאַנצע אינדוסטריע.

א לעבעדיגער פאַקעל

געוואָלט איינהייצען און איז פערברענט געוואָרען.

(§) א שרעקליכער פאָרפאַל איז נעכטען פאָרגעקומען אויף קאָנסטאַנטינער 45 אין דער שפּיגעל-גיסעריי פון פּיאָטר טאַנדעצקי. אין דער גיסעריי האָט געאַרבייט אַלס פּראַקטיקאַנט דער 24-יעהריגער וולאַדיסלאַוו גרושקא. נעכטען אינדערפריה האָט גרושקא געוואָלט איינהייצען אין אויווען. צוליב דעם, וואָס דאָס נאַסע האָלץ האָט נישט געוואָלט ברענען, האָט גרושקע בעשלאָסען אונטערצוהייצען מיט נאַפט, ער האָט זיך אָבער טועה-געווען און אַנשטאָט נאַפט גענומען א פלעשעל מיט בענזאָל. אין דער גיסעריי האָבען זיך געפונען א סך פערשידענע כעמיקאַלען. ווי-נאָר גרושקא האָט אָנגעצינדען א זאַפּאַלקע און צוגעטראָגען צו דעם האָלץ מיט'ן בענזאָל איז פאָרגעקומען א שרעקליכע עקספּלאָזיע. די פלאַמען האָבען באַלד אַרומגעכאַפּט דעם אומגליקליכען פון אַלע זייטען. גלייכצייטיג האָבען זיך אָנגעכאַפּט אַלע כעמיקאַלען אַרום. אין איין רגע איז דער גאַנצער וואַרשטאַט געשטאַנען אין פלאַמען. דער לעבעדיגער פאַקעל, דער ברענענדיגער גרושקא איז צוגעלאָפען צום פענסטער און וועלענדיג אַרויסשפּרינגען רופען הילף, צובראָכען די שויבען און דערביי זיך שווער צוקאַלעטשעט די הענט. אויפ'ן אַלאַרם זענען זיך צוזאַמענגעלאָפען מענשען. מען האָט דעם אומגליקליכען אַרויסגעשלעפּט דורכ'ן פענסטער (דער וואַרשטאַט געפינט זיך אין פּאַרטער) ווייל דורך דער טיר האָט מען נישט געקענט, צוליב די פלאַמען אַריינדרינגען אין וואַרשטאַט אַריין.

מען האָט אַרויסגערופען די 2. פייער-לעשער אָפּטיילונג, וועלכע האָט דאָס פייער אין וואַרשטאַט אָפּגעלאָשען.

דעם אומגליקליכען גרושקא האָט די פּאָגאָטאָוויע אין א גוסס'דיגען צושטאַנד אָפּגעפיהרט אין שפּיטאַל.

קליינער פעליעטאָן

ס'איז אַלץ—באָם.

און יאָך זאָג איהן– זאָגט ר' זאַנוועלע – אַז אַזאַ גמינע, ווי אונז האָבען מיר אַצינדערט, איז נאָך נישט געווען, און וועט נישט זיין!

ס'איז, זאָג איך איהן, א גמינע שלא קם – אַזאַ גמינע איז מיט ליכט צו זוכען, און ליכט נאָך איהר צו שטעלען...

כ'מיין צו זאָגען אַנדערש מיין איך: ס'איז א גרויסער שאָדען – זאָג איך – וואָס זי ווערט אונז צוגאַנגען, בעת ס'וואָלט א סך גלייכער געווען, זי זאָל אונז צורונען ווערען זאָל זי...

וואָרום, וואָס, איך בעט איהן, וויל מען פון איהר האָבען? וואָס האָבען זיך עפּעס ענקערע שרייבערס אויף איהר אָנגעזעצט, און לאָזען זי נישט דעכען?..

וואָס איז געשעהן פאַר א מאַלער? ס'אַרנע שעקראַז'ן זענען דאָס בעגאַנגען געוואָרען?

מ'האָט דעם בודזשעט אָנגענומען? איז מה רעש? מאָקעליהאָ? מ'האָט אָנגענומען, האָט מען אָנגענומען! און, אַז מ'וואָלט שוין נישט אָנגענומען, וואָלטען שוין יודען געוואָרען אויסגעלייזט פון צער?

אָט, למשל, נעהם איך אָן, אַז עטץ זענט, נישט פאַר מיר געדאַכט, א שוטה, און זי, ווידער, נעהמט אָן, אַז איך בין, נישט פאַר איהן געדאַכט, א פרא אדם! איז וואָס-זשע איז דערפון געדרונגען? אַז אונז ביידע דאַרפען ביי-זאַמען אָפּזאָגען דעם בני-אדם פון מחזור אַרויס און אָפּשלאָגען מיטאיינאַנדער כפּרות.

עי, כ'האַלט נישט דערפון.

איך בין שוין אַזאַ יוד, וואָס איך האַלט פונקט פערקעהרט, און לויט מיין שכל קומט אויס, אַז ס'איז גאָר גוט, וואָס דער בודזשעט איז אָנגענומען, און די מקוה וועט אויך היי-יאָהר נישט בע'עולה'ט ווערען...

ביי די אומות-העולם, ביים גוי, ביים פּאָליאַק און ענגלענדער איז טאַקי שווער, מ'זאָל א זאַך אָננעהמען בפּה אחד – ס'הייסט יעדנים פּיסקעם, אָבער ביי אונז אין דער גמינע איז עס פונקט יאָ מעגליך!

וואָרום, לאָמיר אָננעהמען, אַז איינער ביי אונז טוט מאַכען עפּיס א שטיקעל פּאָרשלאָג, איז ראשית חכמה טוט מען אַראָפּוואַרפען דעם „פּאָר" פון'ם פּאָרשלאַג, און מ'נעהט זיך גלייך צו דעם שלאָגען...

ווי זאָגען זיי דאָרטען? דו, שובראַוויעץ. גייסט מיך אַרויספיהרען פון זאַל, און איך, מסור, וועל דיך אַרויספיהרען פון לאָדזש...

נו, און אַז מ'גייט זיך שלאָגען, אַז מ'גייט זיך איינער דעם צווייטען אויפגראַטשען די בערד און עפענען די מוחות, הויבען זיך דאָך די פויסטען און די הענד, און, אַז עס הויבען זיך די הענד – ווערט דאָך דער פּאָרשלאַג מיט אַלע שטימען, מיט אַלע הענד, מיין איך, אָנגענומען. –

און אַז אַלץ ווערט אָנגענומען ביי אונז אין דער קהלה, איז דאָך שוין ממילא – באָמס (

ני, אַז באָמס, ווייסען אַלע איז גוט! איז אונז טאַקי גוט, ווי די וועלט!

אמן.

Dr. H. Wołkowyski

זאַכאָדניאַ 57 (צעגעלניאַנאַ 19)

טעלעפאָן 37-70

ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט- און ווענערישע קראַנקהייטען, מענער-שוואַכע, באַהאַנדלונג מיט קוואַרץ-שטראַהלען.

נעהמט אָן פון 1—2 און פון 4—8 אָוונט. פאַר פרויען פון 4—5 אין א ספּעצ. וואַרטע-זאַל.

די קהלה

צום פעלקער=בונד.

(ב) די יודישע קהלה האָט איבערגעשיקט צום סעקרעטאַריאַט פון'ם פעלקער-בונד א פּראָטעסט געגען די אַנטי-יודישע פּאָגראָמען, וועלכע די רומענישע סטודענטען מאַכען אין רומעניען.

דער יקרות

מעהר, ווי געהעכערט

(§) אויף דער זיצונג פון דער לאָקאַלער קאָמיסיע צו פאָרשען דעם וואוקס פון יקרות אויף לעבענס-מיטעל-פּראָדוקטען איז פעסטגעשטעלט געוואָרען אַז דער יקרות האָט אויסגעוואַקסען אויף 0,18 פּראָצענט.

יהי אור

גם בכאָינע

(§) די לאָדזער עלעקטראָווניע האָט בעשלאָסען אויף אייגענער רעכנונג דורכצופיהרען א קאַבעל ביז צום קאָשטשאָל אין כאָינע.

די אינסטאַליאַציע וועט געבען די מעגליכקייט די איינוואוינער פון כאָינע איינצופיהרען עלעקטרישע בעלייכטונג אין זייערע וואוינונגען.

סובסידיעס

פאַר תלמוד=תורות.

פון „ועד הצורה" אין וואַרשאָ איז אָנגעקומען 3.000 זל. אונטערשטיצונג פאַר פאָלגענדע לאָדזער תלמוד-תורה'ס און ישיבות: ת"ת של הרב מייזעל, ת"ת ליפּאָווא 31, אַלעקסאַנדראָווסקא 13, ציגעל-גאַס 59, זאַכאָדניע 56, ת"ת דאַלשטשאַט, אהבת תורה וואָלבאָרסקע 20, יסודי התורה קילינסקי 116, נאָווא-זאַרזשעווסקא 7, אַלעיע 1-טער מאַי 37, שומרי הדת גייערס-ראַיאָן און קרן-התורה. דאָס געלד איז אָפּצונעהמען ביים ג. סעג. אשר מענדעלסאָן, היינט פון 2–4 און מאָרגען פון 12–2.

קורסען

פאַר אַרעסטירטע אַנאַלפאַ=בעטען.

(מ) אויף דער עהערנעכטיגער זיצונג פון מאַגיסטראַט איז בעשטעטיגט געוואָרען דער פּראָיעקט פון לאַווניק קאָפּטשינסקי צו אָרגאַניזירען קורסען פאַר די אַרעסטירטע אַנאַלפאַבעטען.

דער מאַגיסטראַט האָט אַסיגנירט צו דעם צוועק 3000 זלאָטעס א קוואַרטעל אויף גאַזשע פאַר לעהרער.

מיט ביכער און שרייב-מאַטעריאַלען דאַרף די אַרעסטירטע בעזאָרגען די געזעלשאַפט צו שיצען די אַרעסטירטע.

דער גאַנצער ענין דאַרף נאָך בעשטעטיגט ווערען דורך דעם שטאָט-ראַט.

פון די אַפּטייקען.

(§) היינט בייגאַכט דיזשורירען פאָלגענדע אַפּטייקען: ל. פּאַוולאָווסקי (פּיעטרקאָווער 307), ס. האַמבורג גלובנאַ 50); ב. גליכאָווסקי (נאַרוטאָוויטש 4), י. סיטקעוויטש (קאָפּערניק 26) א כאַרעמזאַ (פּאָמאָרסקא 10), א פּאָטאַש (פּלאַץ-קאָשטשעלני 10).

בעריכטיגונג.

אין צוזאַמענהאַנג מיט דער נאָטיץ „א שטוב אָהן פענסטער" אין נומער 2 „נייער פאָלקסבלאַט" ווערען מיר געוואויר, אַז ה' חיים פּאַצערקאָווסקי האָט צו דער גאַנצער מעשה קיין שום שייכות נישט.

מ'מאַכט וויכטיגע כעמישע עקספּערימענטען

אין אונזער לאָדזער גאַזאָווניע, וואָס איז די איינציגע אין איהר מין.

(מ) צו דער דירעקציע פון דער היגער גאַזאָווניע האָט זיך געווענדעט די מלוכה'שע פאַבריק פון אזאָט-פּראָדוקטען אין טאַרנאָוו מיט אַ ביטע צו דערלויבען דער פאַבריק אַדורכצופיהרען אין דער גאַזאָווניע אַ רייה וויכטיגע כעמישע עקספּערימענטען. די פאַבריק וויל פּראָבירען פון דעם וואַסער-גאַז אַרויסציהען דיינעם וואַסער-שטאָף, וועלכער גיט אין דער פאַראייניגונג מיט אַזאָט, אַ כעמישען מאַטעריאַל, וואָס קען ברענגען גרויסע נוצען אין דער ערד-אַרבייט, אינדוסטריע, דער אַרמעע א.ד.ג.

די לאָדזער גאַזאָווניע איז איינע אין לאַנד, וועלכע האָט די ענטשפּרעכענדע איינריכטונגען צו פּראָדוצירען דעם וואַסער-גאַז.

די לאָדזער דירעקציע האָט מסכים געווען אָפּצוגעבען די גאַזאָווניע אויף די פאָרשונגען און נעכטען האָבען שוין אָנגעהויבען אַרבייטען דאָ 4 כעמיקער. די אַרבייט וועט דויערן 3–4 חדשים.

עס וועט פון צייט צו צייט אַהער קומען צו פאָהרען אויך דער דירעקטאָר פון דער פאַבריק, ד"ר זוויסלאַצקי.

ס'איז כדאַי צו בעמערקען, אַז דער מלוכה-פּרעזידענט מאָשטשיצקי אינטערעסירט זיך שטאַרק מיט די כעמישע עקספּערימענטען און האָט אַפילו אַליין אַנטיילגענומען אין די פאָרשונגען, וועלכע מען האָט געמאַכט אין וואַרשאָווער עקספּערימענטאַלען כעמישען אינסטיטוט.

קרעדיטען פאַר ציגעלניעס

גיט די באַנק „גאָספּאָדאַרסטוואַ קראַיאָוועגאָ".

(§) אין צוזאַמענהאַנג מיט דער אויפלעבונג פון דער בוי-אַקציע, און כדי צו געבען די מעגליכקייט די ציגעלניעס צו פּראָדוצירען אַ גרויסע צאָהל ציגעל, האָט די לאָדזער אָפּטיילונג פון „באַנק גאָספּאָדאַרסטוואַ קראַיאָוועגאָ" בעשלאָסען צו ערטיילען אומזאַץ-קרעדיטען די ציגעלניעס פאַר 9 פּראָצענט אַ יאָהר.

אַ חוץ די אומזאַץ-קרעדיטען וועט די באַנק אויך ערטיילען קלענערע קרעדיטען אויף טעכנישע אויסבעסערונגען פון די ציגעלניעס, אַז זיי זאָלען קענען פערגרעסערען זייער פּראָדוקציע — אויך פאַר 9 פּראָצענט יעהרליך.

אַ רוצח אויס'ן אויג

שוסטער האַקט אויס אַן אויג ביים לערן-יונגעל.

(—) ביים שוסטער קאַזשמיערזש מייער (וויסאָצקאַ גאַס 40) האָט געאַרבייט אַלס לערניונגעל דער 14-יעהריגער סטאַניסלאַוו מאַנטשאַק.

דער מייסטער אַליין האָט נישט פיינד געהאַט דעם ביטערען טראָפּען, אַזוי, אַז די רעפּעראַציע-אַרבייטען פלעגט אויספיהרען דער יוגענדליכער סטאַניסלאַוו.

נעכטען האָט מאַנטשאַק רעפּערירט אַ לאַק-שיך, און, נישט ווילענדיג פערשניטען דעם לאַק.

דאָס האָט בעמערקט דער שכור'ער מייסטער און איז אַריין אין אַזאַ כעס', אַז ער האָט אויפגעהויבען פון דער ערד אַ קאָפּיטע און געוואָרפען דעם יונגעל אין קאָפּ אַריין.

ער האָט אָבער אַזוי אומגליקליך געוואָרפען, אַז ער האָט געטראָפען אין אַן אויג, און דאָס אויג האָט דעם אומגליקליכען אינגאַנצען אויסגערינען.

מאַנטשאַק'ען האָט מען אָבגעפיהרט אין שפּיטאָל.

דער מייסטער איז אַרעסטירט.

אָדער געלד אויף משקה

אָדער זיי שפּאַלטען איהם דעם קאָפּ און ענטלויפען.

(—) דינסטאָג ביינאַכט, ווען דער 19-יאָהריגער זיגמונט דוראַי (גלאָוואַצקי 4) איז געגאַנגען אַ היים, זענען צו איהם אויף רוג אַלעקסאַנדראָווסקאַ און צימער-גאַס צוגעגאַנגען צוויי אומבעקאַנטע און געפאָדערט, אַז ער זאָל זיי געבען אויף שנאַפּס.

ווען ער האָט זיי דאָס אָפּגעזאָגט, האָבען זיי איהם מיט אַ טעמפּ געוועהר געמאַכט עטליכע וואונדען אין קאָפּ און ענטלאָפען.

דעם פער'חלש'טען דוראַי האָבען בעמערקט פערבייגעהער און אַרויסגערופען צו איהם די פּאָגאָטאָוויע.

די פּאָליציי זוכט די אָנפאַלער.

זיצונג פון בזשעזשינער קהלה-ראַט

דריקט אויס אומצוטרוי דער פערוואַלטונג.

אויף דער לעצטער זיצונג פון בזשעזשינער קהלה-ראַט איז בעהאַנדעלט געוואָרען די פראַגע וועגען דער בעציהונג פון פּאָרזיצער פון דער פערוואַלטונג צום קהלה-ראַט.

מ'האָט איהם פאָרגעוואָרפען, אַז ער איגנאָרירט דעם ראַט, ענטפערט נישט אויף זיינע ווענדונגען און בריף און פיהרט נישט אויס זיינע בעשלוסען, און אין דער צייט, וואָס די קהלה האָט אַ דעפיציט פון 4000 (פיר טויזענד) זל., מאַכט ער נאָך נישט נויטיגע הוצאות.

דאַגעגען, ווען עס איז געשטאָרבען אַ מיטגליד פון קהלה-ראַט, הענעך פרינץ און די פערוואַלטונג האָט אָנגענומען אַ בעשלוס צו געבען נעקראָלאָגען אין די לאָדזער און וואַרשאָווער יודישער פּרעסע, האָט ער עס נישט אויסגעפיהרט און פיהרט זיך איבערהויפּט מעשה דיקטאַטאָר.

עס ווערט אויך פאָרגעלייענט אַ בריף אונטערגעשריבען פון 5 פערוואַלטונגס-מיטגלידער (אינגאַנצען איז דאָ 8), אַז זיי פערלאַנגען, די פערוואַלטונג זאָל זיך אָפּגעבען אין דימיסיע.

אַלע רעדנער פון דעם ראַט האָבען קריטיקירט דעם פערוואַלטונגס-פּרעזעס ה' ביאַלער און פערלאַנגט אויסצודריקען דער גאַנצער פערוואַלטונג אומצוטרוי.

דער פאָרשלאַג איז געשטעלט געוואָרען צו דער אָבשטימונג.

פון 12 מיטגלידער, האָבען זיך אין דער זיצונג בעטייליגט 10, און 7 האָבען געשטימט פאַר אומצוטרוי: (ציונים, מזרחים, אגודה, גראָדזיסקער חסידים, מאַגאַזינער'ס און שוהל-בעלי-בתים) 2 — צוטרוי און 1 האָט זיך אָבגעהאַלטען,

אַ ברעזשינער יוד.

קוימענקעהרער

זאָלען נישט שטרייקען

(§) דער קרייז-אַרבייטס-אינספּעקטאָר וואַיטקעוויטש האָט אויף היינט צוזאַמענגערופען אַ קאָנפערענץ פון די פאָרשטעהער פון פעראיין פון אָנגעשטעלטע אין עפענטליכע אינסטיטוציעס מיט די קוימען-קעהרער-מייסטערס, כדי צו ליקווידירען אויף אַ פרידליכען אופן דעם סכסוך מיט די קוימען-קעהרער-אַרבייטער.

מחמת שלעכטע געשעפטען

זיך גענומען דאָס לעבען.

(§) אויף זשגאָווסקע 98 געפינט זיך דאָס ביוראָ פון צייטונג-פערשפּרייטער העניק פעלישעק. נעכטען אינדערפריה האָבען זיך פון קאַבינעט, וואו עס איז געזעסען פעלישעק, דערהערט אַ פּאָר רעוואָלווער-שאָסען. די אָנגעשטעלטע אין דעם ביוראָ זענען אַריינגעלאָפען אין קאַבינעט און דערזעהן דעם בעל הבית ליגען לעבען דער ביורקע מיט אַ דורכגעשאָסענעם קאָפּ. די אַרויסגערופענע פּאָגאָטאָוויע האָט איהם אין אַ האָפנונגסלאָזען צושטאַנד אָפּגעפיהרט אין פּאָזנאַנסקי'ס שפּיטאָל, וואו ער איז אין אַ פּאָר שעה אַרום געשטאָרבען.

די סיבה פון דעם זעלבסטמאָרד זאָל זיין די שלעכטע פינאַנציעלע לאַגע פון זיינע געשעפטען.

רעדאַקטאָר

פון „ראָזוואַי" זיצט אָפּ שטראָף

(ב) נעכטען האָט אָנגעהויבען אָפּצוזיצען דעם 2 וואָכעדיגען אַרעסט דער רעדאַקטאָר פון דער היגער צייטונג „ראָזוואַי" באַרטאָשעק פאַר אַן אַרטיקעל וועגען דער מאַי-איבערקעהרעניש.

דאָס איז דער ערשטער פאַל אין לאָדז פון אָפּזיצען אַן אורטייל פאַר אַן אַרטיקעל.

אין דער מקוה.

האָט מען איהם „אַראָפּגע-טובל'ט"

(§) דאָס ביוראָ „פּאָלפּרעס" טיילט אונז מיט:

אהרן קויפמאַן (פּיעטרקאָווער 18) האָט נעכטען געמאָלדען דער פּאָליציי, אַז בעת ער האָט זיך געבאָדען אין דער מקוה אויף גדאַנסקאַ 75 האָט מען ביי איהם אַרויסגע'גנב'עט פון מאַרינאַרקע, וועלכע ער האָט איבערגעלאָזט אין שאַטניע, 60 זל. און אַ גאָלדענעם זייגער פון דער פירמע „גלאַשהוטער" דער זייגער איז ווערט 900 זל.

ויתרוצצו

טראַמוואַי זאָוו אויטאָ.

(ב) די אויטאָ-טאַקסובקע נומער 37 האָט זיך אויף פּעטריקאָווער רוג גלובנאַ צוזאַמענגעשטויסען מיט אַ טראַמוואַי פון דער ליניע נומער 10. ס'איז בעשעדיגט געוואָרען די זייטיגע וואַנד פון'ם טראַמוואַי-וואַגאָן.

אונטער רעדער

צוויי אומגליקס-פאַלען.

(—) די פּאָגאָטאָוויע האָט פערנאָטירט פאָלגענדע אומגליקס-פאַלען: אויף דעם פּאַביאַניצער שאָסע איז דורך אַ פוהר איבערגעפאָהרען געוואָרען דער 32-יעהריגער אברהם פּאָזנאַנסקי, אַ הענדלער פון זלאָטשעוו.

אויף זשעלאַזנאַ גאַס איז אַרונטערגעפאַלען אונטער דעם טראַמוואַי דער 46-יעהריגער יעקב וואָודקע (בערעק יאָסעלעוויטש-גאַס 17).

אַ „פאַכמאַן"

מיט 2 „בראַנזשיסטקעס".

(§) מיט אַ קורצער צייט צוריק האָבען מיר געמאָלדען וועגען אַ גנבה. מישקאָווסקי, וועלכער האָט געוואָלט אַראָפּ'גנב'ענען וועש פון בוידעם אויף גדאַנסקאַ 42. דער סטרוזש האָט איהם אָבער געשטערט, און ער האָט געשאָסען אין סטרוזש.

נאָך דער אויספאָרשונג האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז דער גנב מישקאָווסקי האָט בלויז אין לאָדז אויסגעפיהרט 21 גנבות פון וועש אויף די בוידעמס. צווישען זיי אויף ציגעל-גאַס 10, פּיראַמאָוויטש 2, גאַרוטאָוויטש 44, סקווערראַווע 6, נאַוראַט 8, יוליוש 4, שענקעוויטש 52, פּרושעיאַזד 30, נאַרוטאָוויטש 31, וואו ער האָט אויך געשאָסען אין דעם נאַכט-סטרוזש, וועלכער האָט איהם געשטערט אין דער גנבה, אַזוי ווי ער האָט עס געטון אויף גדאַנסקאַ 42.

צוזאַמען מיט דעם פּיפּיגען גנב האָבען געאַרבייט זיין געליבטע העלענאַ טשינסקאַ און אַ געוויסע העלענאַ יאַנאַס, וועלכע זענען אויך אַרעסטירט געוואָרען.

„טריבונאַ אַקאַדעמיצקאַ".

„טריבונאַ אַקאַדעמיצקאַ" איז דער איינציגער אָרגאַן פון פערבאַנד פון די יודישע אַקאַדעמישע זעלבסט-הילף פעראיינען אין פּוילען, וועלכער ערשיינט יעדען מאָנאַט אין דריי שפּראַכען: פּויליש, יודיש און העברעאיש.

די עקזיסטענץ פון דעם איינציגען יודישען אַקאַדעמישען אָרגאַן איז אָפּהענגיג פון דער יודישער בעפעלקערונג, וועלכע דאַרף געבען איהר אונטערשטיצונג דורך אַבאָנירען און אַנאָנסען.

פּרץ הירשביין

וועגען כינאַ יאַפּאַן און אינדיען

דינסטאָג, דעם 10-טען ד. ח. 8,30 אין אָוונט וועט אין זאַל פילהאַרמאָניע פאָרקומען אַ פאָרלעזונג, פון איינעם פון די שענסטע מיטשאַפער פון דער יודישער ליטעראַטור און דראַמע פּרץ הירשביין.

פּרץ הירשביין וועט איבערגעבען די איינדרוקען פון זיינע לעצטע רייזעס, איבער כינאַ, יאַפּאַן און אינדיען.

דאָס זענען דריי לענדער, מיט אייגענאַרטיגע קולטורעלע און פּאָליטישע בעדינגונגען, מיט בעזונדערע מנהגים; לענדער, וואָס זענען אַ פראַגע-צייכען פאַר יעדען אייראָפּעער.

ווי ס'איז פאָרויסצוזעהען, וועט די פאָרלעזונג האָבען אַ זיכערען ערפאָלג.

דער פּרייז פון בילעטען — פון 50 גראָשען ביז 1,50.

„אַרדט"

שפּילט היינט 2 מאָל.

היינט ווערט אין „אַרדט" געשפּילט 2 מאָל: 7.45 און 10 אַ זייגער אין אָוונד.

דער דאָזיגער פּראָגראַם איז אין יעדער הינזיכט קאָנקורענצלאָז, און אַלע 12 נומערן ווערען אויפגענומען מיט שטורמישע אַפּלאָדיסמענטען.

סיי די סטיל-נומערן, סיי די כאַראַקטעריסטישע, סיי די פּאָלקסטימלעך-הומאָריסטישע נעהמען אונגעהויער אויס און לסוף קומט די שלאַגער-רעוויע „אַלטשטאָט", וואָס לאָזט ממש נישט אָפּאָטעמען דעם עולם פון געלעכטער.

ס'איז שוין איינמאָל אַ פּראָגראַם — דער דריטער שלאַגער-פּראָגראַם א. נ. „נסים מן השמים"!

„גאַנג"

היינט קומט פאָר די פּרעמיערע פון 8 פּראָגראַם „אַזוי מאַכט מען שטערענס." אין פּראָגראַם געהט אַריין אַ פּאַראָדיע אויף „ריעווויעיגאָוו, סקעטשען, לידער א. א. וו.

אין דער אויספיהרונג פון פּראָגראַם נעהמט אַנטייל דאָס גאַנצע אַנסאַמבל.

טעלעגראַמען.

וועגען אַ מערהייט אין דאַנציגער סענאַט

איז נאָך נישט געקומען צו קיין הסכם.

דאַנציג. 4 (א.וו.) נאָכדעם ווי ס'זענען צוקלאַפּט געוואָרען די אונטערהאַנדלונגען וועגען שאַפען אַ קאָאַליציע פון צענטרום, סאָציאַליסטען און ליבעראַלען צום דאַנציגער סענאַט, ווערען איצט געפיהרט אונטערהאַנדלונגען צווישען די סאָציאַל-דעמאָקראַטען, דייטש-ליבעראַלע און נאַציאָנאַלע-ליבעראַלע. די דאָזיגע קאָאַליציע האָט אָבער אויך זעהר שוואַכע שאַנסען דורכצוגעהען.

עקזאָטישער קעניגליכער גאַסט אין וואַרשאָ.

קעניג פון אַפגאַניסטאַן וועט זיין דער גאַסט פון מלוכה-פּרעזידענט.

וואַרשאַ, 4 (טעלעפאָניש) ווי מיר דערוויסען זיך וועט אין פעברואַר קומען קיין פּוילען דער קעניג פון אַפגאַניסטאַן אַמאַנולאַ דער 1-טער. אַלס פּערזענליכער גאַסט פון מלוכה-פּרעזידענט. קעניג אַמאַנולאַ קומט צו פאָהרען מיט זיין פרוי און סוויטע פון 28 פּערזאָן און וועט וואוינען אין די לאַזשינקעס אָדער אין פּרעזידיום פון מיניסטאָרען-ראַט.

ווייטערדיגע פרעסט-קאַטאַסטראָפעס

פיל מענשליכע קרבנות.

ניו-יאָרק, 4 (ספּ. טעל.) אין גאַנץ אַמעריקאַ הערשען ווייטער זעהר שטאַרקע פרעסט. אַלס קרבנות פון די פרעסט זענען געפאַלען 40 פּערזאָן. דער שניי ליגט 5 פוס הויך.

רוים, 4 (אַטע) די כוואַליע פון פרעסט האָט צוריקגעקעהרט אין גאַנץ איטאַליען, מענשען ווערען געפרוירען אין די גאַסען.

לאָנדאָן, (ספּ. טעל.) לויט די לעצטע ידיעות, נעהמט אָן דאָס שטייגען פון וואַסער אין ענגלאַנד דראָהענדע פאָרמען. דאָס וואַסער אין די טייכען שטייגט מיט יעדער שעה.

וואַרשאַ, 4 (טעלעפאָניש) די גאַנצע ווייכסעל איז געפרוירען געוואָרען. דאָס אייז איז 31 צענטימעטער דיק.

די אויספאָרשונג וועגען משוגענעם דימאַנט איז שוין פערענדיגט געוואָרען

וואַרשא, 4 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) די אויספאָרשונג וועגען דעם טאַט פון משוגע'נעם דימאַנט איז שוין פערענדיגט, עס זענען שוין אויסגעהערט געוואָרען אַלע עדות. איצט וואַרט מען נאָר אויפ'ן רעזולטאַט פון דער פּסיכיאַטרישע עקספּערטיזע. דאַן וועט ערשט דעצידירט ווערען וועגען דעם פּראָצעס.

Dr. Z. RAKOWSKI
ספּעציאַליסט פאַר אויערען-, נאָז-, האַלז- און לונגען-קראַנקהייטען.
קאָנסטאַנטינער 9, טעל. 27-31.
שפּרעכשטונדען פון 12 ביז 2 און פון 5—7
נעמט אויך אָן אין לעטשניצע, זגערזשער 17 פון 10—11 און פון 2 ביז 3.

פערלאַג ב. קלעצקין, וואַרשע.
י. י. זינגער.
שטאָל און אייזן
(ראָמאַן)
אינ'ם ראָמאַן ווערט געשילדערט די מלחמה- און אָקופּאַציע-צייט. עס ווערן אַרויסגעפירט פיל טיפּן און געשטאַלטן: יידישע, פּוילישע, רוסישע און דייטשע. סנעמט אַרום אויך די צוואַנגס-אַרבעט ביז דעם אויסברוך פון דער רוסלענדישער רעוואָלוציע.
346 זייטן! :: שיין געדרוקט!
פרייז 8.50 גילדן.
— אדרעס: —
BYCHER, Warszawa Nalewki 2a

Dr. med. H. LUBICZ
צעגעלניאַנאַ 43, טעל. 32-41
ספּעציאַליסט פאַר הויט-, ווענערישע און מעבער-שוועכע-קראַנקהייטן. היילונגס-קאָסמעטיק (האָר-אויספאַל).
נעהמט אָן פון 8—10 און פון 5—8 אָוונד

וואו איז אונזער מוזיקאַלישע קולטור?

אַנ׳אַפּעל צום מאַגיסטראַט וועגען לאָדזער סימפאָנישען אָרקעסטער.

פיהלט איהר שוין, אָדער פיהלט נאָך אַלץ נישט, אַז מיר זענען גאָר נישט אַזוי מוזיקאַליש, ווי מיר מיינען? פיהלט איהר שוין, אָדער פיהלט איהר נאָך אַלץ נישט, אַז מיר האָבען נישט קיין סימפאָנישען אָרקעסטער? געדענקט איהר נאָך, אָדער האָט איהר שוין פערגעסען די מוזיקאַלישע יום-טובים, ווען מ׳פלעגט עולה-רגל זיין אין פילהאַרמאָניע, ווי להבדיל אין בית-המקדש, וואו „אונזער" פול-בעזעצטער אָרקעסטער האָט אויסגעפיהרט סימפאָנישע דיכטונגען, אָראַטאָריומס, סימפאָניעס אונטער דער קינסטלערישער לייטונג פון אַזעלכע מוזיקאַלישע גאונים ווי בירנבוים, שאוק, מאַסקאָני, סענסאַנס, פריד, אַבענדראָט, קוסעוויצקי, ניימאַרק און זייער גלייכען? האָט איהר שוין פערגעסען דעם ריזיגען איינדרוק, וואָס עס האָט אַרויסגערופען די דריטע הערצישע אָדער די פינפטע שיקזאַל-סימפאָניע פון בעטהאָווען, די פירטע, פינפטע, זעקסטע פון טשאַיקאָווסקי׳ן, די סימפאָניעס פון היידען, מאָצאַרט, בערליאָז, ברוקנער, בראַמס. מאַלער, סקריאַבין, קאַליניקאָוו און די פיל אַנדערע און צולעצט די ניינטע טיטאַנישע, אַט דאָס גרעסטע, פון די העכסטע און הייליגסטע קונסט-בעפרוכפערטע ווערק, אויסגעזונגען פון גרעסטען מענשען-גייסט.

ווי ס׳דוכט זיך, האָט איהר, ליידער, אַפילו דעם גרויסען איינדרוק שוין אויך פערגעסען, איך פיהל שוין אויך, אַז איהר האָט אַלץ פערגעסען, ווייל איהר שרייבט שוין נישט קיין בריוועלעך, צו D—ski. אין „נייעם פאָלקסבלאַט". איהר ווילט שוין נישט וויסען דעם אונטערשיד פון דער „דריטער" פון אַ געוויסען בראהמס ביז דער דריטער פון אַ נאָך אַ געוויסערען בעטהאָווען". איהר ווילט שוין נישט וויסען דעם אונטערשיד פון סימפאָני. ביז קאַמער-מוזיק.

איהר בעפרידיגט אייערע חושים מיט אַנדערע קולטורעלע „קאַמער-שפּילען" ווי טשאַרלסטאָן און טאַנצט זיך אַזוי אויס, אַז איהר זעהט גאָרנישט, וואָס ס׳טוט זיך אַרום אייך, אַרום אונז, אַרום אונזערע יוגענד, וואָס ערציהט זיך נאָר פון דער מין זייט און דער איינער ריכטונג. איהר זעהט גאָרנישט, וואָס ס׳טוט זיך אין אונזערע מוזיקאַלישע פעראיינען, אַ סוף צו די טריומפאַרטיגע אויפפיהרונגען, אַ סוף צו די אָראַטאָריומס, עס פעהלט דער הויפּט-פאַקטאָר, דער אָרקעסטער. אין אַנדערע נישט-יודישע פעראיינען אויך דאָס זעלבע בילד, האָט דער פעראייניגטער גרויסער דייטשער מאַסען-כאָר שוין יאָ אויפגעטרעטען מיט אַ גרויסען קאָנצערט, האָט ער געמוזט זינגען A la capello ד. ה. אָהן בעגלייטונג, אויך דאָרט האָט געפעהלט דער אָרקעסטער, יאָ, דער אָרקעסטער פעהלט אומעטום און מען מאַכט זיך גאָרנישט וויסענדיג וועגען דעם.

12-10 יאָהר האָט עקזיסטירט ביי אונז אין דער קולטור-אָרימער שטאָט די איינציגע קולטור-אינסטיטוציע — דער סימפאָנישער אָרקעסטער און דער מוזיקאַלישער ערפאָלג זיינער איז שוין אריבער אויסער די גרעניצען פון אונזער שטאָט. מיר האָבען געהאַט די גרעסטע און שענסטע ווערק אונטער די שענסטע און בעסטע אויספיהרונגען. מיט איינמאָל — האַלט! נישטאָ קיין אָרקעסטער, נישטאָ קיין מוזיקאַלישע קולטור.

וואָס זאָגט דערצו דער נייער מאַגיסטראַט, די נייע מענשען, וואָס האָבען גוטען און עדעלען ווילען צו זאָרגען פאַר די בעדערפעניסען פון דער בעפעלקערונג, בתוכם אויך פאַר איהרע קולטורעלע בעדערפעניסען? ווען די דאָזיגע נייע מענשען בלייבען גלייכגילטיג צו אַזאַ קולטורעלער אינסטיטוציע, וואָס איז די נויטווענדיגקייט פאַר די ברייטסטע שיכטען פון דער האַלבע מיליאָניגער שטאָט. מיר גלויבען, אַז נישט. פערקעהרט, מיר האָפען, אַז דוקא דער מאַגיסטראַט. די נייע מענשען מיט׳ן גוטען ווילען וועלען און מוזען שאַפען אַ סימפאָנישען אָרקעסטער, אָדער אויף פעסטערע יסודות ווי ביז איצט. ס׳מוז בעשטימט ווערען אַזאַ סובסידיע, אַז דער אָרקעסטער זאָל קענען עקזיסטירען, כדי צו ערפילען זיין הויכע אויפגאַבע צו פערשפרייטען מוזיקאַלישע קולטור אין אונזער שטאָט.

— לאָמיר האָפען.

D—ski.

יורידישע עצות.

אין דער דאָזיגער אָפּטיילונג גיט די רעדאַקציע פון „נ יי ע ם פ אָ ל ק ס ב ל אַ ט" אַנטוואָרטען אויף יורידישע פראַגען, וואָס ווערען צוגעשיקט ש ר י פ ט ל י ך פון אונזערע לעזער.

קופּאָן.

יורידישע אָפּטיילונג פון „נ יי ע ם פ אָ ל ק ס ב ל אַ ט".

ביים דערלאַנגען אַנ׳אָנפראַגע אויף אַ יורידישע עצה, דאַרף צוגעלעגט ווערען דער קופּאָן מיט דער דאַטע פון טאָג, ווען די אָנפראַגע ווערט אַריינגעגעבען. אויף אָנפראַגען אָהן קופּאָן, וועט קיין ענטפער נישט געגעבען ווערען.

גילטיג דעם 5. יאַנואַר 1928.

די אָנפראַגען אין רעדאַקציע מוזען אומבעדינגט געשריבען ווערען מיט טינט. אַנדערש וועט אויף זיי קיין ענטפער נישט געגעבען ווערען.

6720. קרעטשמער.

איהר קאָנט פערקלאָגען די דעציזיע אין משך פון 3 טעג, קוועסטיאָנירענדיג די קאָמפּעטענץ פון קרייז-געריכט צו משפּט׳ן דעם דאָזיגען ענין. אין דער אָנקלאַגע קאָנט איהר אַרויסריקען פאָלגענדע טעזען:

דער סעקוועסטראַטאָר האָט געהאַט דאָס רעכט בעלד נאָך דער זאַיענטשע אָפּצושיקען די סעקוועסטרירטע סחורות אין לאַגער ביים שטייער-אַמט. אַזאַ טאַנקציע האָט ער געקאָנט אָבער אָנווענדען נאָר אין דעם פאַל, ווען איהר זענט בעקאַנט אַלס בייזוויליגער צאָהלער אָדער האָט האָט שוין ווען ס׳איז בעהאַלטען אַרעסטירטע זאַכען און זיי נישט צוגעשטעלט צו דער ליציטאַציע. קוים קאָן מען אייך אַזעלכע פאָרוואורפען נישט מאַכען, האָט דער סעקוועסטראַטאָר נישט געהאַט קיין גרונד אַרויסנעמען די אַרעסטירטע זאַכען פון אייער רשות. נישט תיכף נאָך דער זאַיענטשע און אויך נישט שפּעטער, נאָר ער האָט געדאַרפט איבערלאָזען די סחורות אין זעלבען צושטאַנד ביז׳ן טאָג פון דער ליציטאַציע.

וויבאַלד אָבער, אַז ער איז געקומען פאַר׳ן בעשטימטען טערמין, קאָן זיין האַנדלונג נישט קוואַליפיצירט ווערען אַלס „אַמטלעכע פליכטען" און דעריבער קאָן מען פאַר בעליידיגען איהם נישט אָנווענדען דעם 3 פונקט פון 532 אַרטיקעל, נאָר דעם 530 אַרטיקעל פאַר אַ סתם בעליידיגונג.

בכדי צו געניסען פון דער פריווילעגיע פון 3 פ. 532 אַרטיקעל איז ווייניג, וואָס מען איז אַ בעאַמטער (פאַרן געזעץ זענען אַלע בירגער גלייך) און ס׳איז אויך נאָך נישט גענוג, וואָס מען איז בעליידיגט געוואָרען אין טראַקט פון אויספיהרען די אַמטליכע פליכטען, נאָר דאָס קומען אין בעריהרונג מיט׳ן אָנגעקלאָגטען מוז אומבעדינגט האָבען אַ געזעצליכע באַזע, אַזוי ווי אין דעם פאַל איז דאָס נישט געווען, דאַרף די אויספאָרשונג אַנולירט ווערען, ווייל זי קאָן אויף קיין אַמטליכען אופן נישט פאָרקומען נאָר דאַרף געפיהרט ווערען לויט אַ פריוואַטע אָנקלאַגע אָדער אין ערגסטען פאַל דאַרף דער ענין איבערגעשיקט ווערען אין פרידענס-געריכט.

6721. אַ לאָקאַטאָר פון דרעוונאָווסקאַ.

אויב דער לאָקאַטאָר איז אינטערשטעליג געבליבען מיט׳ן צאָהלען דירה-געלד אין משך פון 2 קוואַרטלען דורכאַנאַנד האָט דער הויז-ווירט אַ בעגרינדעטען מאָטיוו צו פאָדערן אַנ׳עקסמיסיע. דער הויזווירט מוז אָבער אויפווייזען, אַז ער האָט יעדען קוואַרטאַל געמאָנט דעם לאָקאַטאָר און דער לאָקאַטאָר האָט אָהן בערעכטיגטע סבות נישט געוואָלט גוטוויליג בעצאָהלען.

6722. אַ לעזער פון גרינעם מאַרק.

6723. K. פון בושעזשינער.

דער הויזווירט קאָן נישט שטערען דעם פאָטער אייך אַריינצונעמען צו זיך אין דער וואוינונג אַלס סובלאָקאַטאָר. בכלל קאָן נאָר דעמאָלט דער הויזווירט רעאַגירען, ווען דער לאָקאַטאָר נעמט נעמט פון סוב-לאָקאַטאָר פאַר׳ן אָפּגעטרעטענעם צימער „אָפּטרעט - געלד" אָדער צופיל דירה-געלד און פערגלייך מיט דער סומע, וויפיל ער צאָהלט אַליין פאַר׳ן זעלבען צימער.

6724. לעזער ראָזענבערג.

6725. אַ שטענדיגער לעזער פון קאַמיענגע.

6726. אַ שטענדיגער. לעזער פון אַלעיע קאָשטשושקאָ.

6727. קאַראַוואַן פון פעפער-גאַס.

6728. אַ שטענדיגער לעזער פון „נייעם פאָלקסבלאַט".

וועגען אייערע ענינים דאַרפט איהר זיך פערשטענדיגען מיט אונזער יוריסט פערזענליך אין רעדאַקציע טעגליך פון 1 ביז 4 נאָכמיטאָג מיטברענגענדיג די צייטונג.

„אַררט"

אַרטיסטישער רעוויו און קאַמער-טעאַטער

אונטער דער לייטונג פון

מ. בראַדערזאָן.

ווייסער זאַל פון „מאַנטייפעל"

זאַכאַרניאַ 43.

היינט ווידערהאָלונג פון דער פּרעמיערע

היינט, דאָנערשטאָג 2 פאָרשטעלונגען: 7.45 און 10 אָוונט

פון גראַנדיעזען 3-טען פּראָגראַם א.נ.:

נסים מן השמים

I.

1) פּראָלאָג

2) נסים

3) מאַסקעס

4) אונט.אַקליין ביימעלע

5) ישוב׳ניקעס

6) עקסצענטריש. טאַנץ

7) בלאָפערס.

II.

8) משיח

9) טויב, טויבען-כאַפּער

10) די זון פערגעהט...

11) חסיד׳שער טאַנץ

12) אַלטע שטאָדט

(גרויסע רעוויו)

מוזיקאַל. לייטער: ה. קאָן. דעקאָראַציעס און קאָסטיומען, אַרט.-מאַלערס: ד. מאַטוס און בלום. רעזשי: מ. פּולאַווער. קאָנפער.: קאַזאַנאָווער

קאָנצערט-מייסטער: ביינעלמאַן.

אָנהויב 7.45 און 10 אַ זייגער אָוונט. די קאַסע איז אָפען פון 5 נאָכמ.

דער פאָטער און די טאָכטער.

אומגעוועהנליכע טראַגעדיע פון א יודישען קינסטלער.

6.

זי איז אַרומגעגאַנגען ווי אַ שאָטען, זי האָט אויסגעמיטען צו ריידען מיט אַ חבר׳טע, זי האָט זיך געפיהלט געפאַלען און נידערגעשלאָגען. אַצינד האָט זיך איהר שוין אויסגעוויזען, אַז אַלע האַסען זי, אַלע האָבען זי פיינד, און זי האָט געפיהלט, אַז עס קומט איהר טאַקע מען זאָל זי פיינד האָבען — זי האָט דאָך אַ טאַטען אַ גוי...

די מאַמע האָט זי ליב געהאַט און ווען זי האָט בעמערקט, אַז עפּעס איז זי אומעטיג, פרעגט זי איהר מיט מוטערליכע צערטליכקייט:

— וואָס איז דיר, מיין קינד, וואָס ביזטו אַזוי פערזאָרגט? פאַרוואָס עסטו נישט?

זי האָט זיך צוויינט און געענטפערט מיט אַ פראַגע:

— מאַמע, איז עס אמת, אַז מיין טאַטע האָט זיך גע׳שמד׳ט, אַז ער איז אַ גוי?...

— דערמאָן איהם נישט!—זאָגט די מאַמע—דאָ האָסטו דיין טאַטען, וואָס האָט דיך ליב... פאָלג איהם און זיי אַ יודישע טאָכטער...

זי איז דאַן אַלט געווען עלף יאָהר, און דאָס איז שוין געווען אין סאַמע ברען פון דער וועלט-מלחמה. די מלחמה האָט איבערגעקעהרט דעם לעבענס-שטייגער אין די יודישע שטעדטלעך אין פוילען. דאָס לעבען האָט דעמאָלט געפאָדערט אַנ׳אויסערגעוועהנליכע אָנשטרענגונג, און פרייקייט און וועלטליכקייט האָט זיך אַריינגעריסען אין אַלע ווינקלעך. בלויז זייער שטוב איז געבליבען ווי אַנ׳אינזעל אין מיטען אַ שטורמדיגען ים. אין דער צייט ווען יודען האָבען שוין געהאַנדעלט אום שבת, איז נאָך אין זייער שטוב געווען אַנ׳עבירה צו לייענען אַ צייטונג. די איבערגעטריבענע פרומקייט אין שטוב׳ אין דער צייט, ווען אַלע האָבען שוין געלעבט אין אַ געוויסער מאָס פריי—האָט זי געשטיקט. ס׳איז אַוועק נאָך אַ יאָהר און נאָך אַ יאָהר; זי איז אונטערגעוואַקסען און דערפיהלט ווי דאָס לעבען אין שטוב שטיקט זי. אין יענער צייט האָט מען אין שטעדטעל פיל געלייענט און זי האָט אויך געלייענט. דער טאַטע מיט׳ן ווייבען האָבען איהר אָנגעטון געברענטע צרות. מען האָט זי געשלאָגען, נישט געלאָזט געהן אין ערגעץ, און צום סוף האָט מען זי, אַלס קינד פון פינפצעהן יאָהר, געוואָלט חתונה מאַכען. זי האָט דאָס נישט געקענט איבערטראָגען, האָט זי זיך אויפגעכאַפּט און אַנטלאָפען פון דער היים קיין וואַרשא.

זי זוכט איהר פאָטער.

וואָס עס הייסט פאַר אַזאַ יונג קינד זיין איינע אַליין עלענד אין אַזאַ צייט אין אַ פרעמדע שטאָדט, אוז זיך לייכט פאָרצושטעלען. אין וואַרשא איז איהר פערהיילט געוואָרען אַ טיפע וואונד: זי האָט זיך געהאַלטען פאַר די אומגליקליכסטע אין דער וועלט. דעם שטיף-טאַטע׳ן, וואָס איז געווען צו איהר אַזוי דעספּאָטיש, אַזוי גרויזאַם, האָט זי שוין דעמאָלט פיינד געהאַט. און וועגען איהר אמת׳ען פאָטער האָט זי געהאַט אַ בעגריף, אַז ער איז אַ משומד; און אַ משומד האָט זי אויך געהאַסט. און דער געטויפטער טאַטע איז געווען אַ טיפע וואונד אין איהר האַרץ. אין וואַרשא האָט זי זיך בעקענט מיט איינעם, וועלכער האָט אַמאָל געוואוינט ביי זיי אין שטעדטעל און ער האָט איהר טאַטען גוט געקענט. האָט ער, הערענדיג פון איהר, אַז איהר טאַטע איז אַ משומד, זיך אויסגעלאַכט.

„איהר מעגט מיט אייער טאַטען שטאָלצירען" האָט ער געזאָגט. ער איז געווען אַ זעהר פעהיגער יונגערמאַן, ער האָט געוואָלט ווערען אַ וועלטליכער מענש, האָט איהם דער שווער, אייער זיידע, אָנגעטון אַזוי פיל צרות, אַז ער האָט געמוזט אַנטלויפען. ער האָט זיך געוואָלט בילדען, הייסט עס ביי די פאַנאַטישע מענשען, אַז ער האָט זיך גע׳שמד׳ט. איך ווייס, ער האָט נאָך געוואָלט נעהמען אייער מוטער צו זיך, אָבער מען האָט פון איהם נאָר פערלאַנגט אַ גט. מ׳האָט איהם אפילו נישט געזאָגט, אַז ער דאַרף קירצליך ווערען אַ טאַטע... און ער ווייס אודאי נישט, וואו ער געפינט זיך ערגעץ, אַז ער האָט אַזאַ געראָטענע טאָכטער, וועלכע פונקט ווי ער, האָט זיך אויך אַרויסגעריסען פון פאַנאַטיזם...

אין דעם מאָמענט האָט זי דערפיהלט אַזאַ ליבשאַפט צו איהר פאָטער, וועלכען זי האָט ביז איצט פערהאַסט, און זי האָט פאָרגענומען איהם אויפצוזוכען. זי האָט געהערט, אַז ער איז געווען אין בערלין, האָט זי זיך באַלד ווי די מלחמה האָט זיך געענדיגט, אַוועקגעלאָזט קיין בערלין. אָבער אַלע איהרע ביזאיצטיגע אָנשטרענגונגען אויסצוזוכען איהם, האָבען זיך נישט איינגעגעבען.

דאָרט האָט פערענדיגט איהר דערצעהלונג מיט די ווערטער:

— וועסטו מיר העלפען, מיין ליבער, אויפזוכען מיין פאָטער?

דאָרא האָט געוואָרפען אַ בליק אויף איהר געליבטען און זי האָט געזעהן ווי זיין פנים איז אינגאַנצען פערענדערט. אַ שרעקליכע רויטקייט האָט איהם בעדעקט ס׳גאַנצע געזיכט; די אויגען זיינע האָבען געברענט און זיין מויל איז געווען ווי אויסגעקרומט. דאָרא האָט זיך דערשראָקען פאַר איהם.

— וואָס איז דיר, מיין ליבער?—האָט זי געפרעגט דערשראָקען.—בין איך ביי דיר אפשר ביליגער געוואָרען איצט? האָסטו מיך שוין נישט ליב?

— גאָרנישט—האָט ג. געוואָלט זי בערוהיגען. דיין געשיכטע האָט מיך זעהר געריהרט... כ׳האָב דיך ליב נישט ווענייגער ווי פריהער...

— אָבער וועסט מיר העלפען אויפזוכען מיין פאָטער?—האָט זיך דאָרא געלאַשטשעט צו איהם.

— יאָ מיין קינד—האָט זיך איהם פון מויל אַרויסגעריסען,—אָבער איצט געהען מיר אַ היים. איך דאַרף די טעג אָנהויבען אַ ניי בילד, דאַרף איך אַ ביסעל זיין אַליין מיט זיך...

ג. האָט דאָרא׳ן אַהיים געפיהרט און ער האָט זיך געלאָזט אַליין וואַנדערען איבער די פאַריזער גאַסען. אַ שרעקליכער שטורם איז אין איהם איצט פאָרגעקומען: הייסט עס, אַז דאָרא איז זיין טאָכטער?... און וואָס דאַרף ער אַצינד טון? זאָגען איהר: דאָרא איך בין דיין טאַטע! אַט האָסטו דיין טאַטע׳ן, וועמען דו זוכסט אַזוי און האָסט איהם אַזוי ליב! און ווי וועט זי זיך פיהלען, ווי-סענדיג, אַז ער, דער מאַן, וועמען זי ליבט אַלס מאַן, איז נאָך איהר פאָטער... און וועט ער קענען צום מיידעל, וועמען ער האָט אַזוי ליב געקראָגען אַלס פרוי—קענען איצט זיין אַ פאָטער מיט פאָטערליכע געפיהלען?

אויף צו מאָרגענס איז שוין געווען אין די צייטונגען די נייעס וועגען דעם זעלבסטמאָרד פון דעם קינסטלער.

(סוף)

געוואַנדערט איבער דער וועלט

און קיין ארץ-ישראל נישט דערגאַנגען.

טראַגעדיע פון אחלוץ.

וו אַ ר ש אַ, 4 (פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) די וועכטערין פון דעם עפענטליכען קלאָזעט אויפ'ן טעאַטער-פּלאַץ האָט דינסטאָג האַלב 5 אָוונד דערהערט עפּעס קרעכצען, וואָס האָבען זיך געטראָגען פון איינער פון די אָבּיקציעס, וואוהין עס איז מיט עטליכע מינוט פריהער אַריין א יונגערמאַן. ווען זי האָט אויפגעמאַכט די טיר, האָט זי דערזעהן, אַז אויף דער פּאָדלאָגע ליגט א פלעשעלע און דערנאָך האָט זי דערזעהען אויך א יונגענמאַן, וואָס איז געלעגען אָהן לשון.

עס האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז דער יונגערמאַן האָט זיך גע'סמ'ט מיט עסיג-עסענץ. ווען מען האָט איהם אָפּגעראַטעוועט פון טויט, האָט ער זיך אויסגעגעבען אַלס דער 18-יעהריגער גאַרבער-אַרבייטער יחזקאל ראָזענבערג פון שידלאָוויעץ. ער איז א קאַליקע און האָט א קורצען פוס. זיין פאָטער, וועלכער איז געווען אַמאָל אין שטעטעל א פערמעגליכער יוד, איז לעצטענס געוואָרען א יורד און געמוזט אָנקומען אַלס מלמד אין א וואַרשעווער ישיבה. זיין זוהן יחזקאל ראָזענבערג איז אַוועק קיין סאָקאָל, ביי ביאַליסטאָק און דאָרט זיך געלערנט גאַרבעריי. ער האָט אין זיין גאַנץ לעבען געשטרעבט צו פאָהרען אַלס „חלוץ" קיין ארץ ישראל און נישט געקאָנט דערגרייכען זיין ציל. ער איז אַן'אינטעליגענטער בחור און האָט זיך שטאַרק געפּלאָגט. לעצטענס האָט ער פערלוירען זיין מעטריקע און געמוזט אַהיימפאָהרען זיך שאַפען א פּריש. דינסטאָג פריה איז ער געקומען פון ביאַליסטאָק קיין וואַרשע, רעכנענדיג דאָ צו טרעפען זיין פאָטער און ביי איהם קריגען אויף הוצאות אַהיים. ער איז לכתחילה אַוועק צו זיין קוזין יחיאל בערגער (מאַרשאַלקאָווסקא 111,) וועלכער האָט א מעבעל-סקלאַד אויף סאָלנא 18, אָבער דאָ האָט ראָזענבערג זיך דערוואוסט, אַז דער פאָטער האָט פערלאָזען וואַרשא.

זייענדיג הילפסלאָז און הונגעריג, האָט ער פאַר די לעצטע גראָשעס זיך געקויפט א פלעשעלע סם און געוואָלט מאַכען א סוף צו זיין לעבען. פאַר דעם האָט ער אָנגעשריבען א געזעגנונגס-בריף אין יודיש מיט לאַטיינישע אותיות, ער דערצעהלט אין דעם בריף זיין טראַגישע לעבענס-געשיכטע און גרויסע בענקשאַפט נאָך ארץ-ישראל. נישט קוקענדיג דערויף, וואָס ער איז א לאַהמער, האָט דער זעלבסטמערדער, ווי ער דערצעהלט אינ'ם בריף, שוין געוואַנדערט צו פוס איבער פוילען, רומעניען, טשעכאָ-סלאָוואַקיען, עסטרייך, דייטשלאַנד, פראַנקרייך און בעלגיען, זוכענדיג א וועג קיין ארץ-ישראל, אָבער זיין ציל האָט ער נישט דערגרייכט. לעצטענס האָט ער געוואָלט וואַנדערן צו פוס איבער רוסלאַנד, כדי צו קומען קיין ארץ-ישראל איבער קאַווקאַז, אָבער ער האָט דאָס נישט געקאָנט אויספיהרען, ווייל ער איז געבליבען אָהן די געהעריגע פערזענליכע דאָקומענטען.

אין דעם בריף האָט דער זעלבסט-מערדער בעשטימט זיין קערפּער פאַר'ן אַנאַטאָמישען אינסטיטוט ספּעציעל פאַר יודישע מעדיקער.

היות ער האָט נישט קיין דאַך איבער'ן קאָפּ, קיין פרוטה ביי דער נשמה, איז ער געבליבען נעכטיגען אין דער פּאָליציי מיט זיין פּעקעל זאַכען, וועלכעס ער שלעפּט מיט זיך.

זיין קרוב בערגער וואָלט זיך געמעגט פעראינטערעסירען מיט'ן גורל פון זיין אומגליקליכען קוזין.

א לעבעדיגער קערפּער אָהן א קאָפּ.

מערקווירדיגע פּאַסירונג מיט אַנ'איבערגעפאָהרענעם.

אין פּאַריז פאַר דעם פּאַלאַץ פון גערעכטיקייט האָט אַנ'אומבעקאַנטער געוואָלט אַריבערגעהן די גאַס. פּלוצלינג איז אָנגעפאָהרען אַנ'אויטאָ, און דער מאַן איז אַרונטערגעפאַלען אונטער דעם אויטאָ אַזוי אומגליקליך, אַז די פאָדערשטע רעדער האָבען איהם אינגאַנצען אָפּגעשניטען דעם קאָפּ פונ'ם קערפּער.

און אָט האָבען די צורודערטע דורכגעהער דערזעהען א מערקווירדיגע זאַך: דער גוף שוין אָהן דעם קאָפּ האָט זיך אויפגעהויבען, אָנגעהויבען פיהרען מיט די הענד אַרום זיך, גלייך ווי ער וואָלט געזוכט דעם קאָפּ, און איהם געוואָלט צוריק-זעצען אויף דעם גוף, נאָכדעם האָט דער קערפּער געמאַכט נאָך 4 שריט פאָראויס און איז אַוועקגעפאַלען אויף די ערד.

עס איז מעגליך, אַז אין דעם פאַל האָט מען צו טון מיט אַנ'אויסערגעוועהנליכער לעבענס-קראַפט פונ'ם אָרגאַניזם, עס איז אויך מעגלעך, אַז דער פאַל בעשטעטיגט די טעאָריע, אַז דער מענש לעבט נאָך א געוויסע צייט נאָכדעם ווי מען נעהמט איהם אַראָפּ דעם קאָפּ.

פון יודיש-נאַציאָנאַלען שול-פערבאַנד.

וו אַ ר ש אַ, 4. (טעלעפאָניש) די קאָמיסיע, וואָס פערנעהמט זיך מיט'ן אָרגאַניזירען דעם נאַציאָנאַל-יודישען שול-פערבאַנד („נישוף") ענטוויקעלט לעצטענס אַנ'אינטעסיווע אַרבייט, כדי שוין אין דער נאָהענטסטער צייט צו קאָנען פערווירקליכען דעם פּלאַן פון שאַפען אין פוילען א נעץ פון נאַציאָנאַל-יודישע שולען.

לויט די ריכטליניען פון די „נישוף"-איניציאַטאָרען אויף דער לעצטער זיצונג פון דער דאָזיגער קאָמיסיע, אין לאָקאַל פון „טאָז" זענען אָנגענומען געוואָרען פאָלגענדע בעשלוסען:

1) די קאָמיסיע טיילט אויס פון זיך 2 ענגערע קאָמיסיעס: א פעדאַגאָגישע, וועלכע דאַרף צוזאַמען מיט פעדאַגאָגען און פאַכלייט פון שול-וועזען, אויסאַרבייטען א פּראָגראַם פון דעם געפּלאַנטען טיפּ יודישע שולען, ווי אויך די פּראָיעקטען פון דער פּראַקטישער רעאַליזירונג און יורידישע קאָמיסיע, וועלכע זאָל אויסאַרבייטען דעם סטאַטוט פון דעם שול-פערבאַנד און דערפיהרען די לעגאַליזאַציע.

2) שוין שאַפען א סעקרעטאַריאַט, וועלכער זאָל אַמטירן פאָרלויפיג א צוויי שעה אין טאָג. (וועגען אָרט פון דעם סעקרעטאַריאַט וועט די טעג געמעלדעט ווערען).

אַלס דערווייליגע סעקרעטאַרען זענען בעשטימט געוואָרען די ה"ה ב. חילינאָוויטש און י. שווייגער.

3) צונויפרופען אין משך פון די נאָהענטסטע וואָכען א גרעסערע בעראַטונג פון יודישע געזעלשאַפטליכע טוער, אָהן אונטערשיד פון פּאַרטיי, ווי אויך פאָרשטעהער פון דער יודישער ליטעראַרישער און זשורנאַליסטישער וועלט. אויף דער דאָזיגער בעראַטונג זאָל צווישען אַנדערען בעטאָנט ווערען די פראַגע וועגען ווערבירען מיטגלידער פאַר דעם נייעם שול-פערבאַנד, וועגען א שטענדיגע פינאַנץ-קאָמיסיע, וועגען גרעסערע געלד-זאַמלונגען און בכלל וועגען אונטערנעהמען אַנ'אַרבייט אין גרויסען פערנעהם.

4) פיהרען א ברייטערע אַגיטאַציע פאַר דעם געדאַנק פון דעם נייעם טיפּ יודישע שולען, פאָרלויפיג בלויז דורך דער פּרעסע און דערנאָך — אויך דורך מיטינגען, אויפרופען אדג"ל.

ווינטער=פאָהר=פּלאַן

גילטיג ביז דעם 16=טען מאַי 1928.

לאָדז-קאַלישער באַהן:

געהען אָפּ קיין:

- וואַרשאַ 8.14, 6.41, 7.14, 13.15, 13.47, 19.13.
- פּויזען 8.00, 12.04, 12.57, 21.58, 23.14.
- קראַקאָ 20.35.
- פּויזען (דורך קוטנאָ) 9.05, 23.58.
- דאַנציג 20.15.
- קעמפּנאָ—לעשנאָ 2.01.
- אָסטראָוו 18.35.
- קאַלושקי 8.10.
- לעמבערג 15.25.
- לאָוויטש 19,38.
- ציעכאָצינעק 9.03.
- פּלאָצק 20.15.
- לובלין 15.25.
- קאַטאָוויץ 20.35.
- קוטנאָ 14.00.

קומען אָן פון:

- וואַרשאָ 1.46, 10.39, 11.56, 12.44, 21.43, 23.06.
- פּויזען 6.33, 6.59, 13,32, 18.40, 19.05.
- קראַקאָ 6.38.
- פּויזען (דורך קוטנאָ) 8.43, 13.45.
- דאַנציג 8.43.
- קעמפּנאָ—לעשנאָ 2.59.
- אָסטראָוו 8.53.
- קאַלושקי 18.05.
- לעמבערג 10.40.
- לאָוויטש 7.43.
- ציעכאָצינעק 20.13.
- פּלאָצק 20.13.
- לובלין 10.40.
- קאַטאָוויץ 6.38.
- קוטנאָ 22.05.

לאָדז-פאַבריקס-באַהן:

געהען אָפּ קיין:

- וואַרשאָ 1.40, 7.50, 11.50, 14.25, 15.20, 18.05, 18.55, 20.10.
- קראַקאָ און לעמבערג 15.20, 20.10, 23.45.
- קאַלושקי (פערבונדען מיט טאָמאַשאָוו און פּיעטריקאָוו) 1.40, 7.00, 11.50, 14.25, 15.20, 18.05, 20.10, 23.45.
- סקאַרזשיסקאָ 1.40, 15.20, 19.10.
- סאָסנאָוויץ 1.40, 11.50, 14.25, 15.20, 20.10, 23.45.
- טשענסטאָכאָוו 16.25.
- טאַרנאָברזשעג 9.30

קומען אָן פון:

- וואַרשאָ 1.55, 4.40, 10.40, 14.40, 16.33, 22.15, 22.45.
- קראַקאָ און לעמבערג 4.40, 7.21, 20.25.
- קאַלושקי (פערבונדען מיט טאָמאַשאָוו און פּיעטריקאָוו) 1.55, 4.40, 7.21, 8.15, 10.40, 14.40, 20.25, 22.15
- סקאַרזשיסקאָ 4.40, 10.40, 13.25.
- סאָסנאָוויץ (פערבונדען מיט קריניץ) 4.40, 7.21, 14.40, 20.35.
- טשענסטאָכאָוו 9.35.
- טאַרנאָברזשעג 19.55.

אין די ציין פון טיגער.

סענסאַציאָנעלער ראָמאַן

פון מאָרים לעבלאַן

39)

דער אומבעקאַנטער האָט זיך פערלוירען. ער האָט געגען זיך דערזעהן פינף רעוואָלווערען, וואָס זענען געווען געווענדעט אויף איהם. זיין פנים האָט אָבער נישט אויסגעדריקט קיין שרעק, און ער האָט א פרעג געטון:

— וואָס פערלאַנגען די הערען? וואָס זענט איהר אַהערגעקומען.

— מיר זענען אַהערגעקומען אין נאָמען פון דער גערעכטיגקייט צו אַרעסטירען אייך. אָט איז א בעפעהל, וואָס איז נוגע אייער פערזאָן!

— א בעפעהל מיך צו אַרעסטירען?

— צו אַרעסטירען א פערזאָן, וואָס הייסט הובערט לויטער און וואוינט אויף בולוואַר רישאַרד-וואַלאַך נומער אַכט.

— אָבער דאָס איז פשוט אונמעגליך! — האָט ער אויסגעשריען — ס'איז נישט צו גלויבען?.. צוליב וואָס פאַר א סיבה?..

ער האָט זיך אפילו נישט געפּרובט פערטיידיגען, ווען מ'האָט איהם אָנגעכאַפּט פאַר ביידע הענד און אַריינגעשטויסען אין א קליינעם צימער, אין וועלכען ס'גאַנצע מעבעל איז בעשטאַנען פון דריי פערלאַטעטע ווייכע שטולען און א טיש, וואָס איז געווען פערוואָרפען מיט ביכער.

— איהר זאָלט זיך מיר נישט ריהרען פון אָרט, וואָרום ס'וועט זיין שלעכט מיט אייך! — האָט אויסגעשריגען דער קאָמיסאַר וועבער.

דער אומבעקאַנטער האָט נישט פּראָטעסטירט.

אָנגעהאַלטען פאַר'ן קאָלנער דורך צוויי פּאָליציאַנטען, האָט ער זיך אויסגעוויזען צו זיין פערטראַכט, פונקט ער וואָלט זיך בעמיהט צו דערגעהן די געהיימע סיבה פון זיין אַרעסט.

ער האָט געהאַט אַנ'אינטעליגענטען פנים. א שוואַרץ-ברוינליכע באָרד. די גרוי-בלויע אויגען זיינע האָבען מאָמענטענווייז פון הינטער די ברילען אַפּויר אָנגענומען א האַרטען אויסדרוק. די ברייטע פּלייצעס און פעסטער קאַרק האָבען עדות געזאָגט אויף זיין פיזישער קראַפט.

— אָנטון איהם קייטלעך אויף די הענד, הער קאָמיסאַר? — האָט מאַזע א פרעג געטון.

— באַלד... דער פּרעפעקט קומט אָן... איהר האָט איהם רעווידירט?.. נישטאָ קיין געוועהר?..

— ניין.

— קיין פלעשלעך?.. עפּיס פערדעכטיגעס?..

— ניין, גאָרנישט!

דער פּרעפעקט דעמאַליאָן איז אָנגעקומען, און צוקוקענדיג זיך פאָרשענדיג צום אַרעסטירטען, האָט ער שטיל אָנגעהויבען צו שמועסען מיט'ן קאָמיסאַר וועבער, און געלאָזט זיך איבערדערצעהלען ווי-אַזוי דער אַרעסט איז פאָרגעקומען.

— אַנ'אויסגעצייכענטער משא ומתן! — האָט זיך דער פּרעפעקט אָפּגערופען — ס'וועט אונז זעהר העלפען: איצט, ווען מיר האָבען ביידע שותפים, וועלען זיי שוין מוזען דבר'ן, און דער ענין וועט ענדליך אויפגעקלעהרט ווערען! זאָגט איהר, הייסטעס, אַז ער האָט נישט געשטעלט קיין ווידערשטאַנד?

— ניין, נישט געשטעלט, הער פּרעפעקט!

— פונדעסטוועגען דאַרף מען גוט אַכטונג געבען.

דער אַרעסטאַנט האָט קיין וואָרט נישט אַרויסגערעדט. זיין פּנים איז געווען פערטראַכט — ער האָט נישט געקאָנט פערשטעהן, וואָס דאָ איז געשעהן. ווען ער האָט זיך אָבער אָנגעשטויסען, אַז דער ניי-אָנגעקומענער איז געווען דער פּאָליציי-פּרעפעקט, האָט ער אויפגעהויבען דעם קאָפּ, און ווען דעמאַליאָן האָט איהם געשטעלט די פראַגע:

— ס'איז אַוודאי איבעריג אויפצוקלעהרען אייך, פאַרוואָס יהר זענט אַרעסטירט? — האָט ער מיט א זעהר דרך ארצ'דיגען טאָן געענטפערט:

— איהר וועט מיר שטאַרק מוחל זיין, הער פּרעפעקט, אָבער איך וואָלט גראָד געוואָלט מ'זאָל מיר אויפקלעהרען, וואָס דאָ קומט פאָר, ווייל איך הויב נישט אָן צו פערשטעהן, וואָס עס איז געשעהן, און איך בין זיך משער, אַז דאָס מוז זיין עפּיס א מיספערשטענדניש, וואָס וועט זיך לאָזען מיט איין וואָרט אויפקלעהרען.

דער פּרעפעקט האָט א ציה געטון מיט די פּלייצעס, און געזאָגט:

— איהר ווערט בעשולדיגט אין דעם, אַז איהר האָט זיך בעטייליגט אין ערמאָרדען דעם אינזשינער פּאָוויל און זיין זוהן עדמונד.

— היפּאָליט לעבט נישט!?

און ציטערענדיג נערוועז האָט ער מיט א געענדערטער שטים איבערגע'חזר'ט:

— היפּאָליט'ן האָט מען דער'הרג'עט? וואָס רעדט איהר? צי איז עס מעגליך?..

דער פּרעפעקט האָט נאָך אַמאָל א ציה געטון מיט די פּלייצעס.

— דער פאַקט אַליין, וואָס איהר רופט דעם אינזשינער פּאָוויל אויפ'ן נאָמען בעווייזט, אַז איהר זענט געווען מיט איהם אין נאָהענטע בעציהונגען. פאָרשטעלענדיג זיך, אַלזאָ, אַז איהר האָט נישט גענומען קיין אָנטייל אין מאָרד — האָט איהר דאָך אָבער פון די צייטונגען געדאַרפט צו וויסען, אַז ער איז דער'הרג'עט געוואָרען.

— אַז איך לייען קיינמאָל נישט קיין צייטונגען, הער פּרעפעקט.

— וואָס הייסט?! איהר וועט דאָך מיר נישט איינרעדען...

— ס'קאָן זיין, אַז עס לייגט זיך נישט אויפ'ן שכל, אָבער אַזוי איז עס. איך בין א זעהר פערנומענער מענש, און מיין גאַנץ לעבען פערברענג איך אין שטודירען, אין וויסענשאַפטליכע פאָרשונגען, וואָס איך מאַך, כדי צו אַרויסגעבען מיין ווערק. איך נעהם דעריבער קיין שום אַנטייל נישט אין אויסערליכען לעבען, און שוין א סך, א סך חדשים, ווי איך האָב א צייטונג אין האַנד נישט געהאַלטען. איך האָב, אַלזאָ, דאָס רעכט צו פערזיכערען, אַז איך האָב נישט געוואוסט וועגען דעם טריט פון היפּאָליט פּאָוויל. איך האָב איהם א מאָל געקאָנט, אָבער שפּעטער האָבען מיר זיך צוקריגט.

— צוליב וואָס, אייגענטליך?

— צוליב משפחה-אָנגעלעגענהייטען...

(פאָרטזעצונג קומט).

Dr.med. A. MAZUR

אויערען און האַלז-קראַנקהייטען, שטימע-און שפּראַך-פעהלערן (שטאַמלען א. אז. וו.)

האָט זיך איבערציגען פון נאַרוטאָוויטש 44

אויף ווסכאדנא 65, טעל. 66-01

(איינגאַנג אויך דורך פּעטריקאָווער 46).

נעהמט אָן פון 11³⁰–12³⁰ און פון 3–5 נאָכמ. 770

מאסאזש- און הייל-גימנאַסטיק-שולע און קאַבינעט

פון דר. מעד.

ב. שמירגעלד

צעגעלניאַנאַ 6, טעל. 51-89.

רוקענביינער - פערקרימונגען, פּאַראַליזען, נערווען-שמערצען, פעטזוכט, ארטרעטיזם, שטוהל-פערשטאָפּונג, גינעקאָלאָגישע מאַסאַזשען, בעהאַנדלונג פון פיזיש שוואַכע קינדער (גרופּען). נאָך דעם ענדיגען די שולע, ווערט אַרויסגעגעבען א צייגניס. עמפּפאַנג פון 3–5 נאָכמ.

Dr. med. NIEWIAŻSKI

Sienkiewicza 34

tel. 59-40.

ספּעציאַליסט פאַר סיפיליס, טריפּער און הויט-קראַנקה. בעהאנדל. פון מענער-שוואכע. נעמט אָן פון 5–9 אָוונד.

Dr. ADAM

GROSGLIK

Al. Kościuszki 27, tel. 51-78.

הויט און וענערישע קראַנקהייטען און ליכט-היילונג. נעמט אָן פון 4–7 אין אָוונד.

Dr. med.

A. ROZENBLIT

אינערליכע און קינדער קראַנקהייטען

Aleje Kościuszki 22

telefon 316.

נעהמט אָן פון 6–8 אָוו.

Dr. med.

WOLF EYCHNER

פרויען - קראַנקהייטען און אַקושעריע

זגיערזשער 11 טעל. 34-72.

נעהמט אָן אין דער לעטשניצע פעטריקאָווער 294 פון 9—12 נאָכמ. און דערהיים פון 6-8 אָוו.

אַ מאָטאָר

⅓ פערד קראַפט, 3 פאַזען

צוקויפען געזוכט

צו ערפאַהרען אין אדמ. פון דער צייטונג. 272

אַבסאָלווענט

פון ווינער מלוכה-האַנדעלס-אַקאַדעמיע זוכט אַ פּאָסטען אַלס דייטש פּוילישער קאָרעספּאָנדענט, עווענטועל אין דער גאַלאַנטעריע-בראַנזשע. אָפערטען אין אדמ. אונטער „קאָרעספּאָנדענט". 287

א באַלקאָן-צימער

ביי אַ פאַמיליע, מיט אָדער אָהן מעבעל, מיט אַ בעזונדערן איינגאַנג, אויף עק זשעלאָנאַ און לואיזאַ, צו פּערדינגען. זיך צו דערוויסען אין אדמ. 296

Dr. med.

H. Lajchter

קאָנסטאַנטינער 9.

רוג זאַכאָדניע טעל. 49 66

צאָהן-כירורג

ספּעצ. פון כירורגישע קראַנקהייטען ווי שטשענקעס, גומענס, דושאַנסלעס, צאָהן - פּלאָמבען א.אז.וו. נעמט אָן פון 1½ 5 זונטאָג און יום-טוב פון 10 - 12

Dr. med.

STUPEL

Szkolna 12

ספּעציאַליסט פאַר הויט, האָר און וענערישע קראַנקהייטען. ענגער-שוואַכע, רענטגען-שטראַהלען און קוואַרץ-ליכט, עלעקטראָ-טעראַפּיע.

נעמט אָן פון 12—3 נאָכמ. און פון 6—9 אין אָוונד.

לעטשניצע פּרייזען.

צענטר. האַנדווערקער-ראַט אין לאָדז, זאַוואַדזקאַ 5.

צו אַלע האַנדווערקער-פעראיינען פון לאָדזער וואָיעוואָדזטווע!

אויף זונטאָג, דעם 8-טען יאַנואַר ד. י. רופט דער צענטראַלער האַנדווערקער-ראַט, זאַוואַדזקאַ 5 א

צוזאַמענפאָהר

פון האַנדווערקער-דעלעגאַטן פון לאָדז. וואָיעוואָדזטווא

מיט פאָלגענדער טאָג-אָרדנונג:

1) ערעפנונג פון צוזאַמענפאָהר, 2) וואַהלען פון פּרעזידיום, 3) בעגריסונגען, 4) דאָס אינדוסטריע-געזעץ און דער יוד. האַנדווערקער – רעפ. אדוו. ווייצמאַן 5) שטייער-ענינים – רעפ. אדוו. גלאַטער, 6) קאָאָפּעראַציע – רעפ. רעד. לאַזאַר קאַהאַן און דיר. שלאָמאָוויטש 7) די כאַלופּניקעס און זייער אַרבייטס פערזיכערונג אין דער ליכט פון נייעם אינדוסטריע-געזעץ – רעפ. אדוו. י. ווייצמאַן, 8) דער פּאָליטישער מאָמענט – רעפ. אדוו. נ. פּרילוצקי, 9) די אָרגאַניזאַציע פון דער האַנדווערקער-צענטראַלע פון לאָדזער וואָיעוואָדזטוואָ – רעפ. וויצע-פּרעזעס פון דער צענטראַלע ד. יוזעפּאָוויץ, 10) וואַהלען פון האַנדווערקער-ראַט פאַר דער וואָיעוואָדזטוואָ.

אַלע פעראיינען, וועלכע ווילען שיקען זייערע דעלעגאַטען אָדער געסט, דאַרפען זיך פערשטענדיגען מיט'ן סעקרעטאַריאַט, טעגליך פון 7 ביז 10 אָוונד. 285

Ogłoszenie.

Magistrat m. Łodzi Wydział Gospodarczy **poszukuje**

wolnego lokalu,

składającego się z jednej dużej sali i 3–4 przylegających ubikacyj, na pomieszczenie taniej kuchni. Pożądanem jest, by lokal znajdował się w strefie pomiędzy ulicami: Zamenhofa—Nawrot, Karola—Pustą, a Żeromskiego i Targową.

Oferty należy nadsyłać do magistratu m. Łodzi przy Placu Wolności No. 14, pakój 35, do dnia 18 stycznia 1928 r.

Łódź, dnia 4 stycznia 1928 roku. 284

פּרייז 2 זל. **שנעל און רעעל!** פּרייז 2 זל.

רעכטס-קאנסולטענטען-ביורא

„PORADA" - „פּאָראַדאַ"

10 פּיעטריקאָווער 10

אונטער די שוין פון אַ באַנגעזעהענעם און רוימירטען געריכטס-רעכטאַר שרייבט אַלערליי ביטען און אַפּעלאַציעס, קלאָגעס און זאַפּעזשיטשעניעס. אינפאָרמירט און שרייבט אין אַלערליי מיליטער-ענינים. אויך איבערזעצונגען אין פרעמדע שפּראַכען. 258

Dr. RÓŻANER

ספּעציאַליסט פאַר הויט-, ווענערישע קראַנקהייטען און מענער-שוואַכע. היילונג מיט קוואַרץ-שטראַהלען און דיאַטערמיע

צוריקגעקעהרט.

Dzielna 9 (Narutowicza), tel. 28-98.

נעמט-אָן פון 8—10 און 5—8, פרויען פון 3—4 וואַרטע-זאַל פאַר פרויען.

Dr. PRYBULSKI

זאַוואַדזקאַ 1, טעל. 25-38.

וענערישע און האָר-הויט-קראַנקהייטען, מענער-שוואַכע, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-ליכט (האָר-אויספאַל), רענטגען-שטראַהלען.

נעמט אָן פון 9—1 און פון 4—8 אָוונט. דאַמען פון 4—5 נאָכמ.

ספּעציעלער וואַרטע-זאַל פאַר פרויען.

א קונסט-פאָטאָגראַפיע

איז אַ ציהרונג אין יעדען הויז!

אין מיין איבעראַל בעקאַנטען קונסט-פאָטאָגראַפישען אַטעליער ווערען אויסגעפיהרט אַלערליי אויפנאַהמען אויף פּאָסטקאַרטען. פּאָרטרעטען, סאַלאָן-בילדער א. ז. וו. לויט דער לעצטער טעכניק פון ליכט און שאָטען. לויט וואונש אַ גרויסער אויסוואַהל פון די נייעסטע אַנטיקער ווידען-קאַרטען. ס'ווערען אויך געמאַכט אויפנאַהמען פאַר געזעלשאַפטען (אָרגאַניזאַציעס). אויפ'ן פערלאַנג אויך אויסער'ן אַטעליער. צוגענגליכע פּרייזען. גרעסטע אַנערקענונג פון אַ ריי לאָדזער פערזענליכקייטען פאַר די שעהנע און אָרגינעלע אויספיהרונגען.

מיט אַכטונג קונסט-פאָטאָגראַפישער אַטעליער

„PARISIEN", wł. H. SROKA, Łódź, Brzezińska 69

צופאָהר מיט'ן טראַמוואַי נ' 1. צופאָהר מיט'ן טראַמוואַי נ' 1

אַנ'ערשטקלאַסיגער זייגערמאַכער

געקומען פון בודאַפּעשט (אונגאַרן) זוכט אַרבייט אויף אַ בעשיידען געהאַלט. 286

אינפאָרמאַציעס אין אדמין. „נייער פאָלקסבלאַט".

אַ געוועלב און 2 שטובען אין אַ האַלצערן הויז אויף פּאָמאָרסקא-גאַס צו פערדינגען פון זאָפאָרט. צו ערפאַהרען צגיערסקאַ 10, וו. 23

Dr. med.

BRAUN

פּאַלודניאַווע 28,

טעלעפאָן 40-26

ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט און וענערישע קראַנקהייטען און מענער-שוואַכע. בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-ליכט (האָר-אויספאַל)

נעהמט אָן פון 9—11 פרי און פון 5—8 אָוונד.

מיין טיפסטען ביילייד דריק איך אויס דער פאַמיליע ליבפריינד, צוליב'ן טויט פון זייער מוטער

שרה רבקה נ"ע

המקום ינחם אתכם בתוך שארי אבלי ציון וירושלים. ל. דזשאַלאָווסקי.

MIEJSKI KINEMATOGRAF OŚWIATOWY

Wodny Rynek (róg Rokicińskiej) tel. 18-26

Dojazd tramwajami 16 i 10.

Do 9-go Stycznia 1928 wł.

METROPOLIS

Dla młodzieży:

„STRZAŁ W DŻUNGLI"

W roli głównej: **S. CHAPLIN.**

Dla młodzieży początek seansów o godz. 2 i 4 pp.

Ceny miejsc: dla dorosłych: I—70, II—60, III—30 gr. dla młodzieży: I—25, II—20, III—10 gr.

לעטשניצע

פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען און ערצטליך-דענטיסטישער קאַבינעט

זגיערסקאַ 17 טעל. 33-16.

ד"ר ראַקאָווסקי	נאָז האַלז, אויערן קר.	10—11 2—3 7—6
ד"ר רוזשאַנער	הויט און געשלעכט קר.	10—11 1—2
ד"ר גאָלדשטיין-פּאָלאַק	אויגען-קראַנקהייטען	1—2 7—8
ד"ר יוסטמאַן	נערווען קראַנקהייטען	12—2 הויך זונ.
ד"ר ראָזענצווייג	קינדער-קראַנקהייטען	10—12 4—5
ד"ר פּאָפּיערני	פרויען און געבורט-הילף	11-1½ 5—6
ד"ר קאָנטאָר	כירורגישע-קראַנקהייט.	4-5 זונ. 1—2
ד"ר ווינבערג	אינ. הערץ לונגען-קר.	11-1 5½—7
ד"ר סטופּעל	רענטגען	10—12 4—6
א. גראָדזענטשיק	צאָהן-אַרצט	3—7
נ. ראָוועס	צאָהן-אַרצט	9—2

צאָהן-טונגדהיילונג, בעלייכטונגען, קאָראָנען, מאָסטען א. א. וו. ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען

א רענטגען-אינסטיטוט

היילונג פון הויט קראַנקהייטען פון קאָפּ (פּאַרך) מיט רענטגענשטראַהלען, פאַר בעשטראַהלונג און דורכלייכטונגען, קוואַרץ-לאַמפּע, דיאַטערמיע, עלעקטריזאַציע, אַלע טעגליכע אַנאַליזען. אַ קורס פאַר שטאַמלער. אימפּפונגען געגען שאַרלאַך (שקאַרלאַטין) פון 4—5 נאָכמ.

די לעטשניצע איז אויך אָפען זונטאָג.

וויזיט אין דער שטאָט.

LEKARZ-DENTYSTA צאָהן-אַרצט

St. GELBERG

זאַכאָדניאַ 15, טעל. 31-08

היילט גאַנץ פערנאַכלעסיגטע ציינער און מונד-קראַנקהייטען, צאָהן-ציהונג אָהן שמערצען, היילט מיט ליכט-בעשטראַהלונג, ספּעציעלער לאַבאָראַטאָריום פון קינסטליכע ציינער. נעהמט אָן פון 9—12 פאַרמיטאָג און פון 3—7 אין אָוונד. צו ביליגע פּרייזען.

אליכם אישים אקרא וקולי אל בני אדם!!!

בצדק כל אמרי פי ואין בהם נפתל ועקש

אויב איהר ווילט ערלעדיגען אייערע אַנגעוועהטאַגטע ענינים, זאָלסטו קומען צו לויפען אין ביוראָ

17 פּעטריקאָווער 17

2-טען הויף, פּאַרטער, דורכגאַנג זאַכאָדניאַ 52, וואו ס'ווערט ערלעדיגט און געשריבען אַלערליי ביטעס לויט'ן אויסטאַוו, קלאַגעס און זאַפּעזשיטשעניעס אויף אַלע שטעט אין פּוילען, אַפּעלאַציעס, אָפּאָזיציעס, אדוואָלאַניעס, רעקורסען וועגען פּעסער אין קאָמיסאַריאַט-רזשאָנדו, ביטעס וועגען דירה אין וואַרשאָנד-ראָזיעמשי און אין אַלע פּאָליציי-בעצירקען, אַקטען-אינטערציזיעס, אַקטען דאַראָוויזנעס, קאַרנע ספּראַוועס, ווי אויך איבערזעצונגען אין אַלע שפּראַכען.

ספּעציאַליסט פון שותפות-אַקטען.

רעכט-קאָנסולענט י. מאַנעלאַ.

פּעטריקאָווער 17, זאַכאָדניאַ 52.

LEKARZ-DENTYSTA צאַהן-אַרצט

M. KARABANOW

זאַכאָדניאַ 31 (אין הויף) טעלעפאָן 09-59

היילט, פּלאָמבירט ציינער, גאַנץ אָהן שמערצען, קינסטליכע ציינער אָהנע גומענס און רעפּאַראַטורען ווערען שנעל און ביליג אויסגעפיהרט.

נעהמט אָן פון 9 פרי ביז 8 אין אָוונד. 1195

לעטשניצע פּרייזען. בעראַטונג אומזאָנסט.

לעטשניצע

פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען

בזשעזשינער 11, טעל. 37-63

אָפען פון 9 פרי ביז 7 אָוונד.

ד"ר חאַלינסקי	נאָז, האַלז, אויערן קר.	3—4
ד"ר קאַרשנער	קינדער קראַנקהייטען	9½-12 4-5
ד"ר שיפּמאַן	אינערליכע קראַנקה.	11—1
ד"ר לופּיטש	הויט-און געשלעכט-קר.	12—2
ד"ר שמירגעלד	נערווען און גייסטיגע קר.	1—3
ד"ר גאָלדבלאַט	אויגען-קראַנקהייטען	12½—2
ד"ר עליאַסבערג	כירורגישע-קראַנקה.	1—3
ד"ר בערנסאָן	פרויען און געבורט-הילף	3—4

פּסיכאָ-טעראַפּיע, שפּראַך-שטערונגען ווי שטאַמלען א. א. וו. פּאָקען-שטעלען, קינסטליכע בערג-זון-בעשטראַהלונג איינשפּריצונגען, מאַסאַזשען, עלעקטריזאַציע, אָפּעראַציעס. אויף פערלאַנג — היימען אין שטאָט. — אין לאַבאָראַטאָריום ווערען געמאַכט אַלע אַרט אַנאַליזען, ווי אויך פלעגמאַ און בלוט.

אימפּונגען געגען שקאַרלאַטין.

ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען אַ

דענטיסטישער קאַבינעט

עס נעהמען אָן:

ד"ר ווילבערשטיין	צאָהן-אַרצט	10—3 נמ.
ד"ר לאַזשינסקי טאַראַפּאָלסקאַ	צאָהן-אַרצט	7—8

קינסטליכע ציינער, קאָראָנען, מאָסטען א. א. וו. די לעטשניצע איז אויך טעטיג זונטאָג.

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg.
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.
Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman